

Klimaatmitigatieplan 2022 - 2030

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Op weg naar een klimaatgezonde stad	4
1.1 Context	4
1.2. De ambitie van Oudenaarde	7
1.3. Strategie en principes	10
1.4. Organisatie en middelen	12
1. Evolutie van de CO₂ emissies tussen 2011 en 2019	16
2.1 Energiegebonden uitstoot van CO ₂ in de gemeente	16
2.2 Huishoudens	20
2.3 Industrie, tertiaire sector en landbouw	23
2.4 Transport	25
2.5 Gemeentelijke gebouwen, voertuigen en openbare verlichting	27
2.6 Lokale productie van hernieuwbare energie	35
3. Aanpak per sector	38
3.1. Huishoudens	38
3.2. Transport	46
3.3. Gemeentelijke voorbeeldfunctie	51
3.4. Lokale productie van hernieuwbare energie	56
3.5. Industrie en tertiaire sector	60
3.6. Landbouw	65
3.7. Andere	68
4. Samenvatting	71
5. Bronnen	73
6. Bijlagen	73

Inleiding

Een van de conclusies van het rapport van augustus 2021 van International Panel on Climate change (IPCC) is dat 'zonder drastische maatregelen de wereld zich moet opmaken voor fors grotere weersextremen'. Klimaatverandering wordt daarnaast over de hele wereld waargenomen en vindt in een steeds sneller tempo plaats.

Nog volgens het IPCC moeten er zo snel mogelijk ingrijpende veranderingen plaatsgrijpen in alle sectoren: energie, mobiliteit, ruimtelijke ordening, landbouw en voeding, industrie, natuurbeleid, ... Enkel met een ambitieuzer, doorgedreven klimaatbeleid kunnen we het tij keren en vermijden dat we afstevenen op een klimaatopwarming van 3,5°C of meer. Dit zou immers een onomkeerbare impact tot gevolg hebben: verlies van biodiversiteit, gedwongen migratie van miljoenen mensen, snel smeltende poolkappen en stijgende zeespiegels.

Acties die hier iets aan doen, kunnen opgedeeld worden in twee categorieën: mitigatie en adaptatie. Mitigatie zet in op het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen en wil het probleem aanpakken bij de bron. Adaptatie is erop gericht zo goed mogelijk voorbereid te zijn op wat de voorspelde klimaatverandering teweeg kan brengen, zodat de schade die erdoor aangericht wordt binnen de perken blijft.

Op 11 augustus 2020 ondertekende de stad het Burgemeestersconvenant voor Klimaat en Energie 2030. Via dit convenant engageert de stad zich tot concrete maatregelen om de CO₂-uitstoot op haar grondgebied tegen 2030 met minstens 40% t.o.v. het referentiejaar 2011 te doen dalen en om haar grondgebied klaar te maken om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen.

De stad kan dit niet alleen. Een nauwe samenwerking met alle bevoegde bestuursniveaus en maatschappelijke actoren is nodig. De Provincie helpt als territoriaal coördinator voor het Burgemeestersconvenant de stad bij de opmaak en uitvoering van een ambitieus gemeentelijk klimaatactieplan.

Dit document geeft een overzicht van de mitigatiemaatregelen en -acties die de komende jaren uitgevoerd zullen worden door de stad om zo de stedelijke ambities rond klimaat te realiseren.

1. Op weg naar een klimaatgezonde stad

1.1 Context

1.1.1. Europese context

Tijdens de internationale klimaatconferentie van eind 2019 (COP25 in Madrid) lanceerde de Europese Commissie haar ambitieus "**European Green Deal**"-plan. Dit plan moet van Europa tegen 2050 het eerste klimaatneutrale continent maken, met een netto-uitstoot van broeikasgassen die nul is.

Via het **Burgemeestersconvenant** wil de Europese Overheid steden en regio's aanzetten om ook van onderuit een ambitieus klimaatbeleid te ontwikkelen. Het Burgemeestersconvenant is een Europees initiatief dat ondertussen door meer dan 10.000 steden en gemeenten, verspreid over 60 landen, werd ondertekend. Ook alle Oost-Vlaamse gemeenten stapten mee in dit initiatief. Hierdoor engageren steden en gemeenten zich om de Europese klimaatdoelstellingen op hun eigen grondgebied te behalen. Om dit te doen stellen ze, binnen de 2 jaar na ondertekening van het convenant, een energie- en klimaatplan op. Dit plan is gebaseerd op enerzijds een CO₂-nulmeting en anderzijds een "risico- en kwetsbaarheidsanalyse voor klimaatverandering". Het plan moet een set van klimaatmaatregelen bevatten die nadien uitgevoerd en tweejaarlijks gemonitord worden (www.burgemeestersconvenant.eu).

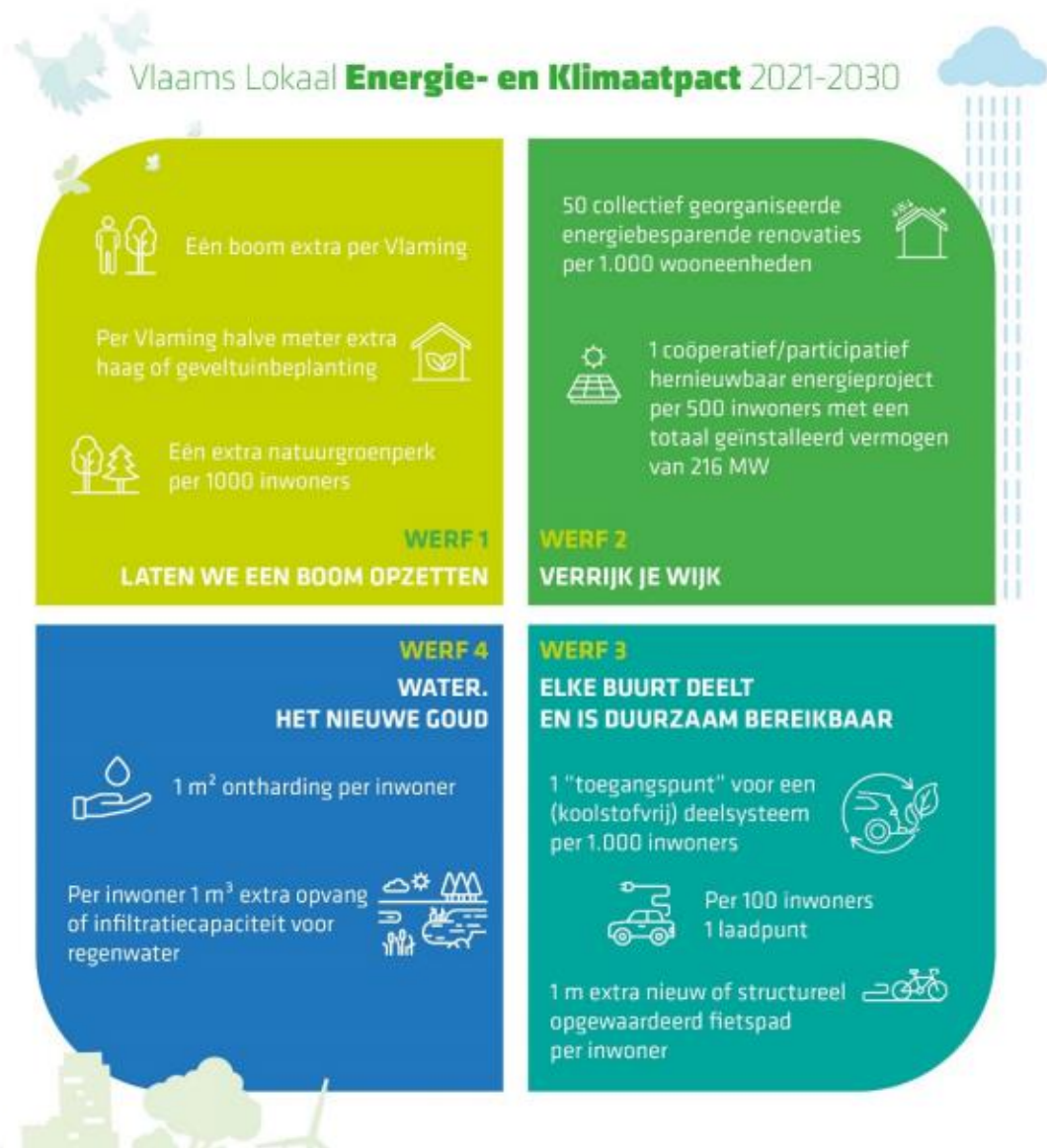
1.1.2. Vlaamse context

Ook het Vlaams klimaatbeleid zet in op zowel mitigatie als adaptie. De Vlaamse klimaatstrategie 2050 (d.d. 20 december 2019) legt reductiedoelstellingen vast voor de uitstoot van broeikasgassen en vormt een onderdeel van de Belgische klimaatstrategie 2050. Het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 geeft hier verder uitvoering aan en bevat meer dan 300 maatregelen. Met dit plan beoogt Vlaanderen in de niet-ETS sectoren een emissiereductie van -35% in 2030 ten opzichte van 2005.

De Vlaamse overheid ondersteunt gemeenten bij de ontwikkeling van mitigatie en adaptatiemaatregelen onder meer door het ter beschikking stellen van cijfers rond CO₂ uitstoot, goede voorbeelden (klimaatruimte.be) en de ontwikkeling van een klimaatportaal waarop kaarten rond hitte, overstromingen, droogte kunnen geraadpleegd worden, zowel nu als voor 2100 (klimaat.vmm.be).

In juni 2021 lanceerde de Vlaamse Overheid het **Lokaal Energie- en Klimaatpact**¹. Het pact wil de Vlaamse steden en gemeenten ondersteunen in het behalen van concrete doelstellingen en bouwt voort op reeds ingeburgerde initiatieven zoals het Burgemeestersconvenant 2030. De focus ligt op vier werven: vergroening, energie-efficiëntie en hernieuwbare energie, delen en duurzame mobiliteit, en ruimte voor water. Het pact bevat wederzijdse engagementen die de sleutelrol van lokale besturen in het Vlaamse klimaat- en energiebeleid beklemtonen. Ook de stad Oudenaarde heeft dit pact ondertekend; in het voorliggende mitigatieplan zullen dan ook maatregelen en acties terug te vinden zijn die inspelen op werf 2 en 3.

¹ https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/sites/default/files/public/thema/andere/lokaal_energie_klimaatpact_20210604.pdf

1.1.3. Provinciale context

De Provincie Oost-Vlaanderen streeft ernaar om tegen 2040 klimaatgezond te zijn. De Provincie wil de uitstoot van broeikasgassen drastisch terugdringen en tegen 2040 klimaatneutraal zijn. Daarnaast streeft ze ook naar klimaatbestendigheid. Zo wil ze de negatieve effecten van de klimaatwijziging op haar grondgebied maximaal temperen. De Oost-Vlaamse steden en gemeenten zijn daarbij vooraanstaande partners. De Provincie is officieel erkend als territoriaal coördinator van het burgemeestersconvenant en ondersteunt gemeenten bij de opmaak van energie- en klimaatplannen, maar ook bij de uitvoering ervan o.a. via de organisatie van netwerkmomenten, het omgevingscontract, subsidies, gebiedsgerichte projecten, Waar relevant wordt in dit mitigatieplan dan ook de link gelegd met gemeentelijke acties die worden uitgevoerd i.s.m. de Provincie Oost-Vlaanderen.

1.1.4. Regionale context

Via de samenwerking 'Klimaatgezond Zuid-Oost-Vlaanderen' willen de Provincie Oost-Vlaanderen, streekintercommunale SOLVA, en de gemeenten uit Zuid-Oost-Vlaanderen komen tot een doorgedreven en ambitieuze klimaataanpak. In 2017 ondertekenden 13 gemeenten en steden het Burgemeestersconvenant en engageerden zij zich om tegen 2030 de CO₂-uitstoot op de grondgebieden van Brakel, Denderleeuw, Erpe-Mere, Geraardsbergen, Haaltert, Herzele, Lede, Lierde, Maarkedal, Ronse, Sint-Lievens-Houtem, Zottegem, Zwalm te reduceren met minstens 40% en om een adaptatiebeleid uit te werken. Het plan werd in mei 2018 gefinaliseerd en in juni-juli 2018 door de 13 gemeenteraden goedgekeurd. Oudenaarde nam hier toen niet aan deel omdat Oudenaarde het Burgemeestersconvenant al eerder had ondertekend (2020-doelstellingen) en een eigen klimaatplan had opgemaakt. In 2019 stapten de overige 8 gemeenten uit de SOLVA-regio, ook in in de samenwerking Klimaatgezond Zuid-Oost-Vlaanderen. De gemeenten in de regio werken nauw samen om een aantal klimaatdoelstellingen en maatregelen te realiseren. Waar relevant wordt in dit mitigatieplan dan ook de link gelegd met gemeentelijke acties die worden uitgevoerd i.s.m. SOLVA of i.k.v. deze regionale klimaatsamenwerking.

1.2. De ambitie van Oudenaarde

Stad Oudenaarde ondertekende het Burgemeestersconvenant voor het eerst in 2015 en engageerde zich toen om de CO₂ uitstoot op het grondgebied te verminderen met 20% in 2020 ten opzichte van 2011. Dit resulteerde in de opmaak van een eerste mitigatieplan.

Op 27 april 2020, besliste de gemeenteraad om haar engagement te vernieuwen en de ambitie te verhogen. Stad Oudenaarde wil de CO₂-uitstoot op het grondgebied reduceren met 40% tegen 2030 t.o.v. 2011 (mitigatie). Anderzijds wil de stad de gevolgen van de klimaatverandering zo goed mogelijk opvangen (adaptatie). De strategieën, maatregelen en acties om deze klimaatambities te behalen, zijn opgenomen in het voorliggende mitigatieplan enerzijds en in het adaptatieplan anderzijds.

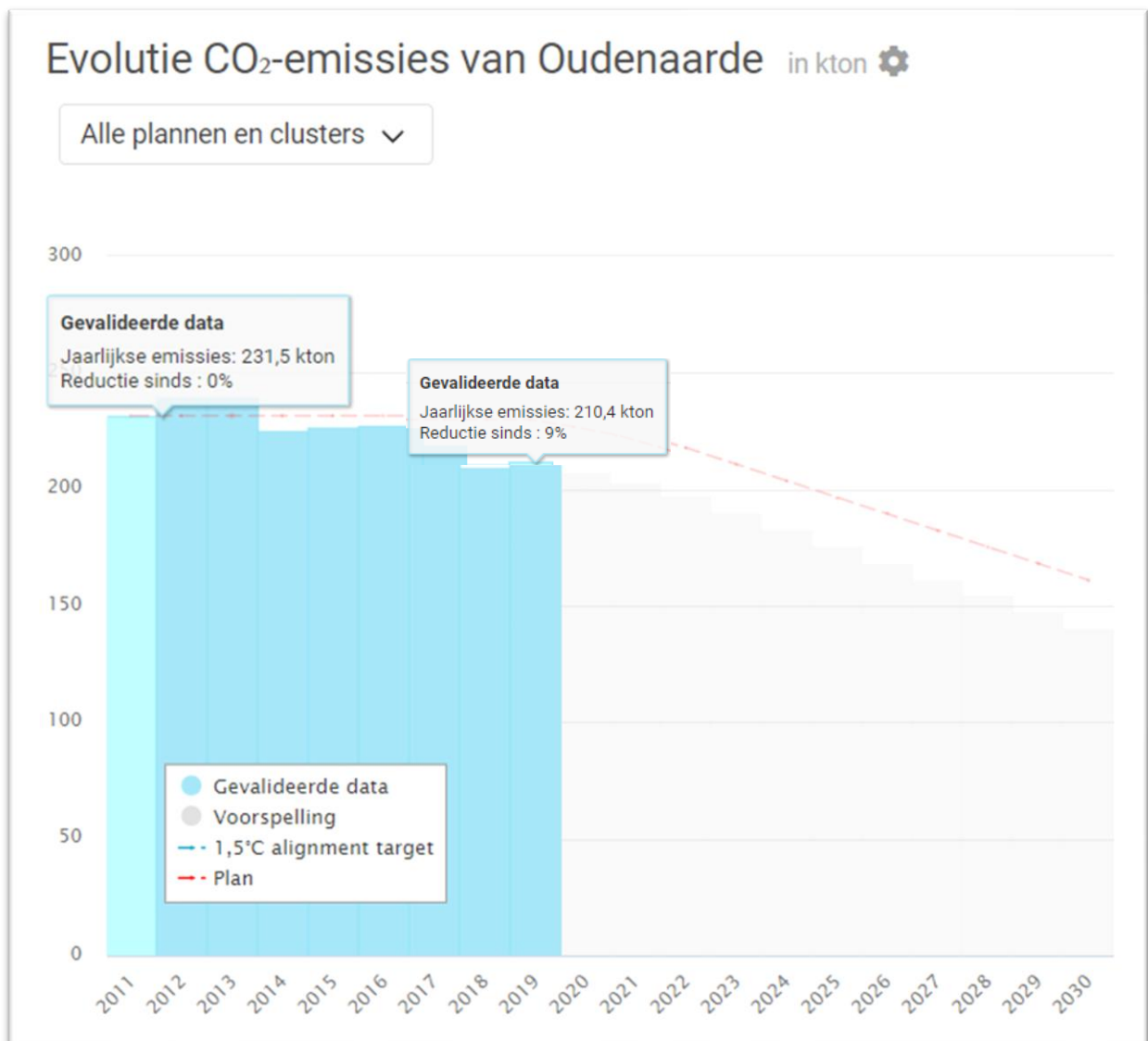
Voorliggend document gaat enkel in op de actualisatie van het mitigatieplan. Dit werd opgemaakt i.s.m. de Provincie Oost-Vlaanderen als territoriaal coördinator en het studie bureau Futureproofed.

Ambities tegen 2030

Stad Oudenaarde engageert zich om de CO₂ uitstoot op haar grondgebied met minstens 40% te verminderen tegen 2030 t.o.v. het referentiejaar 2011. Hiermee wil de stad op lokaal niveau de uitstoot van broeikasgassen drastisch terugdringen en zo bijdragen aan de wereldwijde strijd tegen de klimaatverandering. De stad wil dit doen door energie te besparen, het aandeel hernieuwbare energie aanzienlijk te verhogen en het verbeteren van de energie-efficiëntie. Dit doen ze in verschillende sectoren zoals in de huishoudens, transport, industrie, tertiaire sector, landbouw,

De stad wil uitgroeien tot een plaats waar alle burgers toegang hebben tot **veilige, duurzame en betaalbare energie**. De stad neemt hiervoor de nodige maatregelen op in haar energie- en klimaatactieplan.

Maar wat wil dit nu concreet zeggen? Via onderstaande grafieken maken we de doelstelling iets concreter; op basis van de cijfers van 2011 én de laatst beschikbare cijfers van 2019, om te zien over hoeveel ton CO₂-reductie het precies gaat.

Op bovenstaande grafiek zien we dat de CO₂-uitstoot in 2011 231.5 kton bedroeg, en dat deze in 2019 (laatst beschikbare cijfers) is teruggevallen tot 210.4 kton.

De 2030-doelstelling t.o.v. het referentiejaar 2011

Een CO₂-reductie van 40% t.o.v. 2011 betekent dat de uitstoot minstens 92.6 kton CO₂ dient te verminderen tegen 2030, of anders geformuleerd moet het **plafond 138.9 kton CO₂ bedragen**.

De 2030-doelstelling t.o.v. de laatst beschikbare cijfers 2019

Tussen 2011 en 2019 is de uitstoot op het grondgebied van Oudenaarde reeds met 21.100 ton CO₂ - van de vooropgestelde 46.3 kton - verminderd. Dit wil zeggen dat Oudenaarde om de -40%-doelstelling te behalen nog **71.5 kton CO₂** (of 33,98%) moet besparen tussen 'nu' en 2030.

De doelstelling komt dus overeen met een CO₂-reductie van minstens -33,98% of – 71.5 kton CO₂ tussen 2019 en het jaar 2030.

Een vooruitblik naar 2050

De stad streeft naar **een koolstofarme en klimaatbestendige maatschappij in 2050** en wil met haar energie- en klimaatactieplan bijdragen aan de provinciale, Vlaamse en Europese klimaatdoelstellingen.

De complexiteit van de klimaatproblematiek en het ambitieniveau is echter dermate hoog dat traditionele beleidsconcepten en instrumenten onvoldoende zijn om deze doelstellingen te bereiken. Er is bijgevolg een **ambitieuw en gedurfd beleid** nodig dat gericht is op **structurele veranderingen op systeemniveau** om zo op lange termijn tot de noodzakelijke transitie te komen en dit op elk beleidsniveau. Onze maatschappelijke systemen van ruimtelijke ordening, bouwen en wonen, het mobiliteitssysteem, het energiesysteem en het productie- en consumptiesysteem moeten structureel hervormd worden.

Verder in het actieplan worden de concrete langetermijndoelstellingen om tot deze structurele transitie te komen per beleidssector toegelicht.

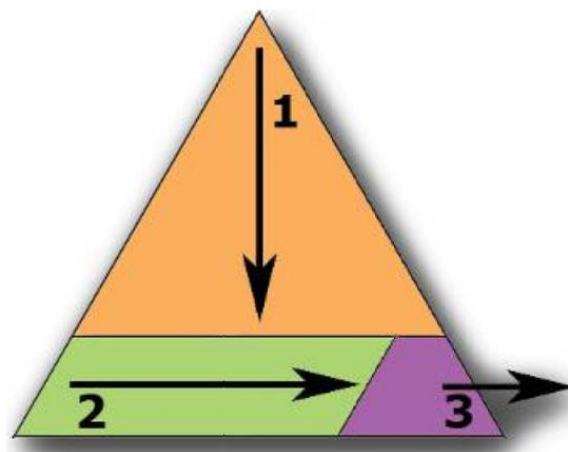
1.3. Strategie en principes

1.3.1. Trias Energetica

Bij het realiseren van deze ambities zet de stad zowel in op quick wins op korte termijn als op langetermijnacties die een doorgedreven transitie naar een koolstofarme en veerkrachtige maatschappij mogelijk maken (bv. smart grids, kernversterking, ...).

Het **mitigatiebeleid** gaat uit van de **trias energetica**:

- (1) stappen zetten om de energievraag te verminderen (energiebesparing);
- (2) het gebruik en opwekken van hernieuwbare energie optimaliseren (hernieuwbare energie);
- (3) aan de resterende energievraag voldoen met efficiënte, schone technieken (energie-efficiëntie).

Acties die gebaseerd zijn op bovenstaande principes hebben naast het verminderen van de uitstoot ook het voordeel dat ze vaak kostenbesparend zijn, de afhankelijkheid van externe energiebronnen verkleinen en de luchtvervuiling verminderen.

1.3.2. Algemene principes

Een beleidsdomeinoverschrijdende aanpak

Een goed ondersteund en uitgevoerd klimaatbeleid vergt de samenwerking en inspraak van verschillende beleidsdomeinen, naast die van de bevolking en andere actoren. Een voorwaarde hierbij is dat de betrokken diensten (ruimtelijke ordening, openbare werken, leefmilieu, communicatie...) goed opgeleid worden.

Keuze voor No-Regret maatregelen

De focus ligt steeds op zogenaamde “No Regret”-maatregelen. Maatregelen waarvan men in eender welk klimaatscenario geen spijt van zal krijgen. Idealiter hebben de maatregelen nu direct al een effect.

Inzetten op meekoppelkansen

Soms kan de ene maatregel of actie prioriteit krijgen over een andere omdat hier veel andere baten mee gepaard gaan. Het is zeker nuttig om aandacht te hebben voor deze ruimere baten (bv. sociaal, financieel, of koppeling met andere beleidsdoelstellingen).

Het goede voorbeeld geven

De stad geeft zelf het goede voorbeeld voor wat betreft haar eigen gebouwen, verplaatsingsgedrag en aankoopbeleid. De gemeente zorgt er tevens voor dat deze acties zichtbaar zijn naar de bevolking en andere stakeholders toe, met een goede communicatie over het waarom en de aanpak.

Samenwerken met inwoners, scholen, landbouwers en bedrijven

Participatie is voor de stad een prioriteit over alle beleidsdomeinen heen. Het betrekken van scholen, bedrijven, inwoners,... is belangrijk om de doelstellingen van het klimaatbeleid tot uitvoering te brengen. De stad kan dat immers niet alleen.

Energiearmoede verminderen

In het kader van het Europese Burgemeestersconvenant engageren ondertekenaars zich tegen 2030, naast het tegengaan van de klimaatveranderingen en het zich aanpassen aan de onafwendbare gevolgen daarvan, ook in het voorzien van gegarandeerde, duurzame en betaalbare energie voor alle inwoners. In een Europese context betekent dit het tegengaan van energie-armoede. Door dat te doen kunnen ondertekenaars van het Convenant de levenskwaliteit van hun inwoners verhogen en een eerlijker en inclusievere maatschappij creëren.

Een volgehouden communicatie en sensibilisatie

Een heldere, doelgroepgerichte en volgehouden communicatie en sensibilisatie is erg belangrijk. De gemeente overtuigt doelgroepen van het nut, de nood en de voordelen van het mitigatiebeleid. Een toegenomen bewustwording vergroot het draagvlak om de maatregelen en acties te realiseren. Goede informatie zorgt ook voor meer zelfredzaamheid.

Inzetten op handhaving

Er bestaan in de praktijk al verschillende regels die een mitigatiebeleid ondersteunen, maar veel staat of valt met een goede handhaving van die regels. Lokale capaciteit om te handhaven is natuurlijk een belangrijke factor, maar ook prioriteiten stellen kan helpen.

1.3.3 Ruimtelijke ordening als sleutelsector

Onze ruimtelijke ordening is van cruciaal belang om de klimaatcrisis op te lossen. Een goede, doordachte ruimtelijke ordening draagt bij tot zowel het verminderen van de broeikasgasuitstoot (mitigatie) als tot het opvangen van de gevolgen van de klimaatverandering (verhogen weerbaarheid door klimaatadaptatie).

Een studie van het Departement Omgeving van de Vlaamse overheid wees uit dat de kosten voor het aanleggen van riolering of elektriciteit voor een huis in een afgelegen gebied tot 7 maal hoger liggen dan voor een gebouw in een stadskern. Wie niet in een dorps- of stadskern woont, gebruikt bovendien vaker en langer de auto, wat zorgt voor meer files en een hogere CO₂-uitstoot. De studie wees eveneens uit dat door minder verspreid te wonen, de Vlaamse overheid 387 miljoen euro per jaar kan uitsparen op kosten voor nutsinfrastructuur en 1,1 miljard op mobiliteitskosten. Dit houdt in dat ook voor gemeenten de kosten sterk gereduceerd kunnen worden door in te zetten op kernversterking en slimme verdichting, met behoud van open ruimte.

Aangezien een stadsbestuur heel wat hefboomen in handen heeft op vlak van ruimtelijke ordening, is dit dan ook dé sleutelsector voor een geslaagd lokaal klimaatbeleid. Gemeenten die hun klimaatdoelen willen halen, zullen prioritair moeten inzetten op een goed sturend ruimtelijk beleid, met het oog op:

- stimuleren van **kwantitatieve kernversterking** en ruimtelijke ontwikkelingen rond mobiliteitsassen en –knooppunten
- optimalisatie en **kwantitatieve verdichting** van bestaande bebouwde ruimte (waar gewenst)
- **verwevenheid** van wonen, werken, winkelen en ontspanning
- **vrijwaren van open ruimte**, afremmen lintbebouwing en verspreid wonen
- **ruimte** voorzien voor hernieuwbare energie, water, natuur, bos en duurzame, lokale landbouw

Zowel het verordenend ruimtelijk ordeningsinstrumentarium (beleidsplannen en beleidskaders, ruimtelijke uitvoeringsplannen, verordeningen, omgevings- en verkavelingsvergunningen,) als niet-verordenende instrumenten (woningtypetoets, beeldkwaliteitsplan, masterplan, afwegingskader, richtlijnen voor de inrichting van het openbaar domein, ...) kunnen ingezet worden. In dit plan zijn in de verschillende sectoren acties opgenomen die gelinkt zijn aan het ruimtelijk beleid.

1.4. Organisatie en middelen

1.5.1. Organisatie

Een breed gedragen klimaatbeleid waarbij zowel het beleid als de verschillende beleidsdomeinen binnen het bestuur betrokken zijn en waaraan ook externe stakeholders en inwoners kunnen participeren, kan het opstellen en uitvoeren van een ambitieus klimaatactieplan enkel ten goede komen. De gemeente organiseert zich daarop zowel intern als in haar werking met externen.

Intern:

- werd een trekker aangeduid die verantwoordelijk is voor de opmaak en coördinatie van de uitvoering van het klimaatactieplan 2030;
- wordt voor de uitvoering van acties en maatregelen uit het actieplan zoveel mogelijk projectmatig gewerkt via één of meerdere werkgroepen. In deze werkgroepen zetelen deskundigen, vertegenwoordigers van raden en verenigingen, ... De bedoeling daarvan is om knelpunten en kansen aan te halen en acties te bedenken om deze knelpunten aan te pakken.
- werd het klimaatbeleid verankerd binnen het bestuur. Daartoe werden de klimaatdoelstellingen en -ambities van de gemeente mee opgenomen in het gemeentelijke strategische meerjarenplan en de beleids- en beheerscyclus (BBC).
- werd een stedelijk klimaatteam opgericht met daarin mandatarissen en vertegenwoordigers van volgende diensten:
 - milieudienst
 - ruimtelijke ordening
 - infrastructuur
 - mobiliteit
 - uitvoering
 - toerisme/evenementen
 - jeugd
 - mens
 - communicatie

Het stedelijk klimaatteam komt op regelmatige basis samen en volgt alle acties en maatregelen op, bespreekt verbeterpunten, overlegt regelmatig met de verschillende werkgroepen en koppelt terug naar het schepencollege en de gemeenteraad. Dit alles met het oog op een efficiënt klimaatbeleid.

Extern:

- wordt de stad ondersteund door een breed partnerschap waaronder de Vlaamse Overheid, VITO, Fluvius, het provinciaal Steunpunt Duurzaam wonen en bouwen, intercommunale Solva, De Provincie Oost-Vlaanderen biedt, in haar rol als territoriaal coördinator van het Burgemeestersconvenant, inhoudelijke, technische en administratieve ondersteuning aan, alsook biedt ze uitvoeringsgerichte ondersteuning aan d.m.v. trajectbegeleiding, tools, subsidies, e.a.
- werd/wordt zowel bij de opmaak van het klimaatactieplan 2030 als bij de uitvoering ervan ingezet op participatie met volgende stakeholders:
 - burgerparticipatie met klimaatafels rond de verschillende onderdelen van het mitigatieplan
 - de Milieuraad van Oudenaarde

Doel van dit participatieproces is om de gemeentelijke doelgroepen mee te laten nadenken over het gemeentelijk klimaatbeleid, input te krijgen voor het klimaatactieplan 2030 en de voorgestelde maatregelen te toetsen op hun haalbaarheid. Zo wil de gemeente komen tot een gedragen klimaatplan en -beleid en een actieve medewerking bij de uitvoering ervan.

1.5.2. Middelen

Financiële middelen

Rekening houdend met de globale CO₂-uitstoot van de gemeente op dit moment en het verwachte resultaat van reeds geplande inspanningen, kan men enkel concluderen dat de komende jaren extra inspanningen nodig zijn om de gestelde ambities/doelstellingen ook daadwerkelijk te verwezenlijken.

Het budget om dit klimaatactieplan 2030 te realiseren bestaat uit:

- stadspersoneel voor de coördinatie van gemeentelijke acties;
- personeel van de ondersteunende partners;
- stedelijke investeringen in het eigen patrimonium en het wagenpark om de voorbeeldfunctie uit te oefenen;
- budget dat vrijkomt door gerealiseerde besparingen bij quickwins en dat opnieuw ingezet kan worden voor energie- en klimaatbeleid;
- bestaand budget dat al wordt ingezet voor klimaatbeleid;
- bestaand budget dat geheroriënteerd wordt naar klimaatbeleid door de klimaatdoelstellingen mee op te nemen in alle projecten en beleidsbeslissingen van de gemeente;
- middelen die de gemeente jaarlijks ontvangt (2021-2030) door ondertekening en uitvoering van het Vlaams Lokaal Energie- en Klimaatpact (in 2021 bedroeg dit 110.854,00 euro);
- bijkomend budget voor concrete projecten;
- extra subsidiemogelijkheden of financiële structuren zoals
 - Europese subsidieprogramma's
 - Federale, Vlaamse en provinciale subsidies
 - ESCO
 - crowdfunding
 - ...

De budgettaire vertaling van de acties gebeurt via aanpassingen van het meerjarenplan. Heel wat budgetten zijn reeds voorzien in de reguliere middelen van verschillende diensten en beleidsdomeinen. Waar nodig zullen de bestaande middelen geheroriënteerd worden of zullen er in het bestaande beleid andere accenten gelegd zonder financiële gevolgen.

1. Evolutie van de CO₂ emissies tussen 2011 en 2019

Een gedetailleerde analyse van de CO₂ emissie per sector en een aantal andere klimaat- en energiegerelateerde indicatoren, zijn opgenomen in het klimaatrapport van Oudenaarde in bijlage. De meest recente versie is beschikbaar op www.provincies.incijfers.be. Hieronder geven we enkel de belangrijkste grafieken en tabellen weer.

2.1 Energiegebonden uitstoot van CO₂ in de gemeente

Sinds 2011 maakt VITO in opdracht van de Vlaamse overheid een jaarlijkse CO₂ -emissie-inventaris op voor alle Vlaamse gemeenten, conform de regels van het Burgemeestersconvenant.

Wat wordt gemeten?

De CO₂-emissie-inventaris geeft een beeld van de energiegerelateerde CO₂-uitstoot op het grondgebied van de gemeente. Het gaat enerzijds over directe CO₂-emissies door het verbruik van brandstof in gebouwen, toestellen/voorzieningen/industriële installaties en door transport. Anderzijds gaat het over (indirecte) CO₂-emissies door de productie van elektriciteit, warmte of koude die wordt verbruikt in de gemeente.

Wat wordt niet gemeten?

Niet-energiegebonden CO₂-uitstoot en de uitstoot van andere broeikasgassen zoals lachgas en methaan of roet en sterke fluorgassen. Ook de uitstoot van scheepvaart, luchtvaart en spoorverkeer werden niet mee opgenomen in deze meting. De uitstoot van bedrijven die stroom en aardgas afnemen via distributienetbeheerders Elia en Fluxys zijn niet opgenomen. Dit gaat over grote bedrijven en ETS-bedrijven², die onder het Europees Emissiehandelssysteem vallen. Ook indirecte uitstoot via consumptie is niet opgenomen in deze meting.

Opgelet

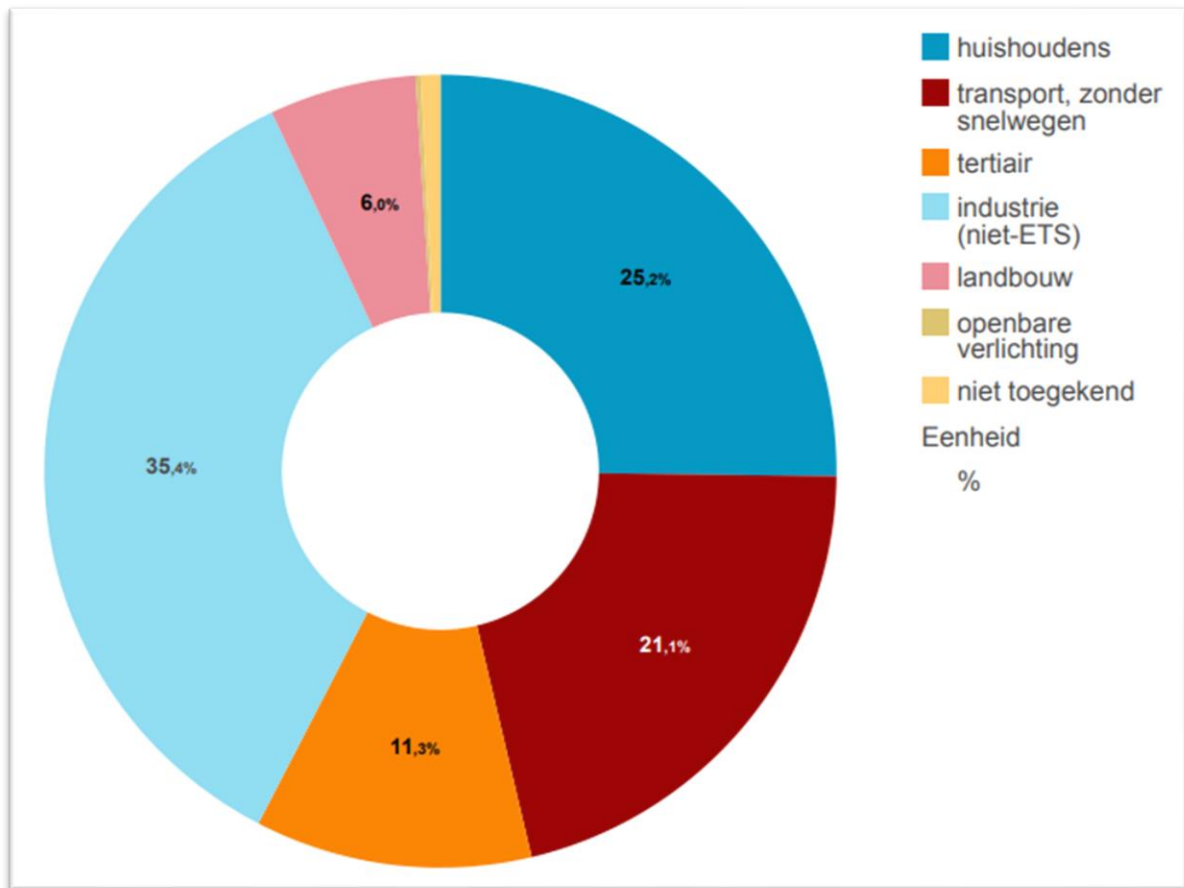
De inventarissen zijn gebaseerd op grote datasets. Waar mogelijk zijn lokale gegevens gebruikt, waar niet is een inschatting gebeurd op basis van Vlaamse cijfers. Deze generieke data geven helaas niet altijd een nauwkeurig beeld van de lokale situatie.

Meer informatie?

www.burgemeestersconvenant.be

² De EU ETS-bedrijven zijn in principe niet opgenomen, aangezien dit niet verplicht is volgens het Burgemeestersconvenant. Met EU ETS-bedrijven bedoelen we de energie-intensieve industrie en de elektriciteitssector. Deze bedrijven zijn op basis van een aparte Europese wetgeving verplicht om hun CO₂-uitstoot te monitoren en te rapporteren aan de Vlaamse overheid. Daarnaast zijn ze ook verplicht om een hoeveelheid emissierechten in te leveren die overeenstemt met de hoeveelheid CO₂-uitstoot van het voorbije jaar. EU ETS-bedrijven maken hoofdzakelijk gebruik van het distributienet van Elia en Fluxys. Alleen de uitstoot van de bedrijven die gebruik maken van het distributienet van Fluvius is opgenomen.

Figuur 1: % verdeling CO₂-emissies per sector in Oudenaarde (2019)

Bron: Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) / provincies.incijfers.be

In Oudenaarde is de industrie (niet ETS) verantwoordelijk voor het grootste aandeel van de uitstoot op het grondgebied (35,4%), gevolgd door de huishoudens (25,2%) en het transport (21,1%). De transportsector omvat zowel het particulier en commercieel vervoer op genummerde en niet-genummerde wegen, alsook het openbaar vervoer. De tertiaire sector is verantwoordelijk voor 11,3% van de CO₂-uitstoot. Hierin zit ook de uitstoot van de gemeentelijke gebouwen vervat. Tot slot is er nog de CO₂-uitstoot van de sectoren landbouw (6,0%) en de gemeentelijke openbare verlichting (0,2%).

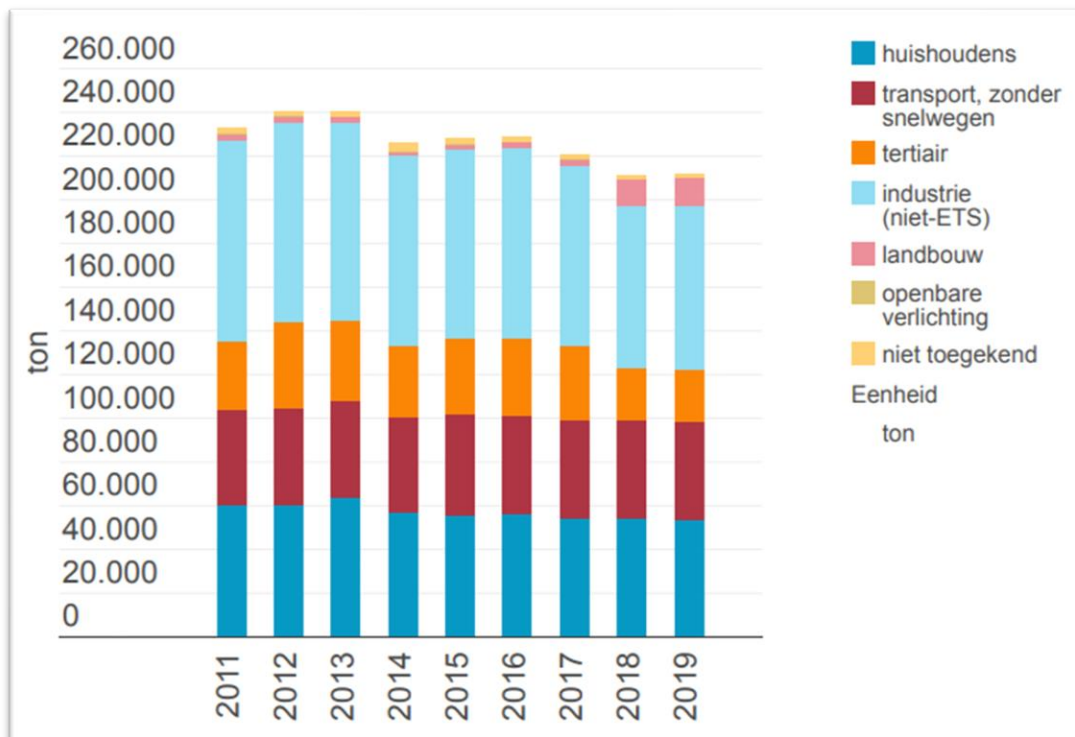
Tabel 1: Evolutie CO₂-emissies in ton per sector in Oudenaarde (2011 en 2019)

	2011	2019
huishoudens	59.771	53.373
transport, zonder snelwegen	43.769	44.732
tertiair	31.735	23.869
industrie (niet-ETS)	91.558	74.998
landbouw	2.915	12.702
openbare verlichting	521	379
niet toegekend	2.296	1.652
Totaal	232.565	211.706

Bron: Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) / provincies.incijfers.be

De totale CO₂ uitstoot op het grondgebied bedroeg 232.565 ton in 2011 en daalde tot 211.706 ton in 2019.

Figuur 2: Evolutie CO₂-emissies per sector in Oudenaarde (2011-2019)

Bron: Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) / provincies.incijfers.be

Globaal gezien is er in Oudenaarde in 2019 een daling van de CO₂-uitstoot met 9,0% t.o.v. 2011. In Oost-Vlaanderen noteren we een daling met 7,8% als de snelwegen niet meegerekend worden (of -5,9% met snelwegen). Er zijn vaak opvallende verschillen tussen de sectoren.

Tabel 2: Evolutie CO₂ emissies per sector (procentuele groei, 2009 tov 2011)

	Oudenaarde	Oost-Vlaanderen	Vlaams Gewest
huishoudens	-10,7	-14,9	-13,8
transport, zonder snelwegen	2,2	2,6	1,4
tertiair	-24,8	-2,8	0,1
industrie (niet-ETS)	-18,1	-11,3	-7,9
landbouw	335,8	-0,9	5,5
openbare verlichting	-27,3	-26,3	-21,2
niet toegekend	-28,1	-30,3	-30,6
Totaal	-9,0	-7,8	-6,5

< -20	
-20 < -10	
-10 < 0	
0 < 10	
>= 10	

Eenheid: % (Groeipercentage)
Groi t.o.v. 2011

Bron: Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) / provincies.incijfers.be

Bij de cijfers in bovenstaande tabel merken we vrij grote schommelingen in de evolutie van CO₂ emissies voor de sectoren tertiair/industrie/landbouw. Dit heeft te maken met de manier waarop bepaalde energieverbruiken gekoppeld zijn aan de bovengenoemde sectoren. Het energieverbruik wordt bepaald door de hoofdactiviteiten die gekoppeld worden aan een bepaalde sector. Zo werd er een bedrijf in Oudenaarde met een hoog aardgasverbruik en meerdere hoofdactiviteiten in 2011 gelinkt geweest aan de sector industrie. Tussen 2012 en 2017 werd het bedrijf echter gekoppeld aan de tertiaire sector om daarna in 2018 en 2019 tot de sector landbouw te worden gerekend. Gezien het hoge verbruik zorgde dit bedrijf dus voor een aanzienlijke impact op de sector waartoe het werd meegerekend.

De CO₂ inventaris wordt opgemaakt door Vito op basis van het energieverbruik dat wordt geregistreerd bij Fluvius. De stad kan hier helaas zelf geen wijzigingen of correcties aan doorvoeren. De stijgen en dalingen in deze sectoren moeten dus geïnterpreteerd worden met bovengenoemde nuances in het achterhoofd.

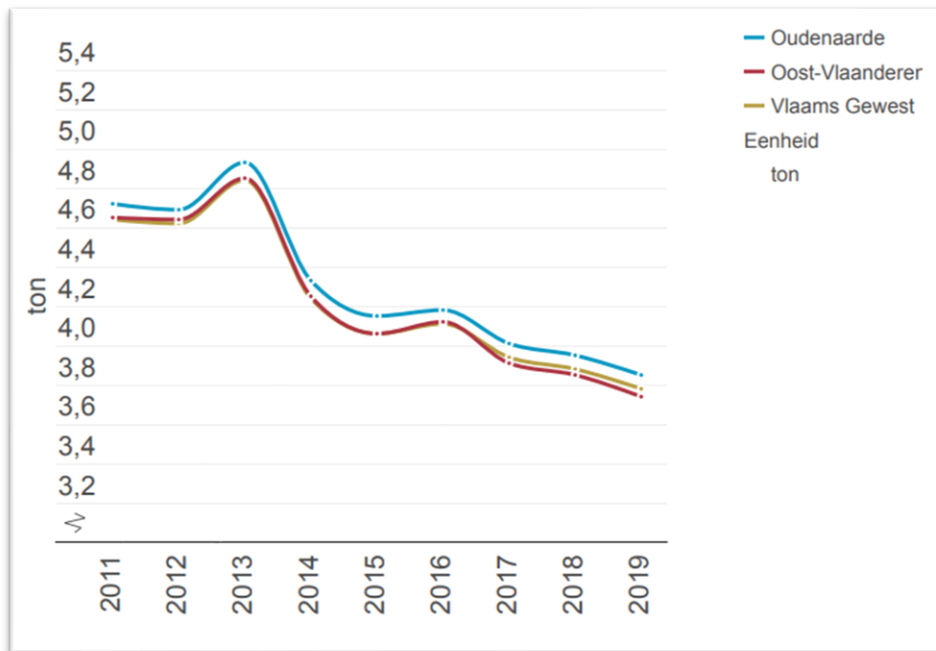
Als we de CO₂ emissies van deze drie economische sectoren optellen dan merken we een daling van 11,6% ofwel 14.639 ton CO₂ in 2019 ten opzichte van 2011.

Allerlei factoren kunnen een rol spelen in de CO₂-uitstoot (het weer, aantal bedrijven, aantal woningen,...). Hierdoor is het effect van een lokaal klimaatbeleid pas op langere termijn zichtbaar. Om op korte termijn toch effecten van het beleid te kunnen zien, werden in het klimaatrapport ook andere indicatoren opgenomen die gemeenten kunnen helpen om keuzes te maken binnen hun klimaatbeleid.

2.2 Huishoudens

De huishoudens zorgen in Oudenaarde voor **25,2% van de totale CO₂-uitstoot in 2019**. Het gaat hier over de CO₂-uitstoot veroorzaakt door het verbruik van elektriciteit en fossiele brandstoffen in de woningen.

Figuur 3: Evolutie CO₂-emissie door huishoudens, per huishouden (2011-2019)

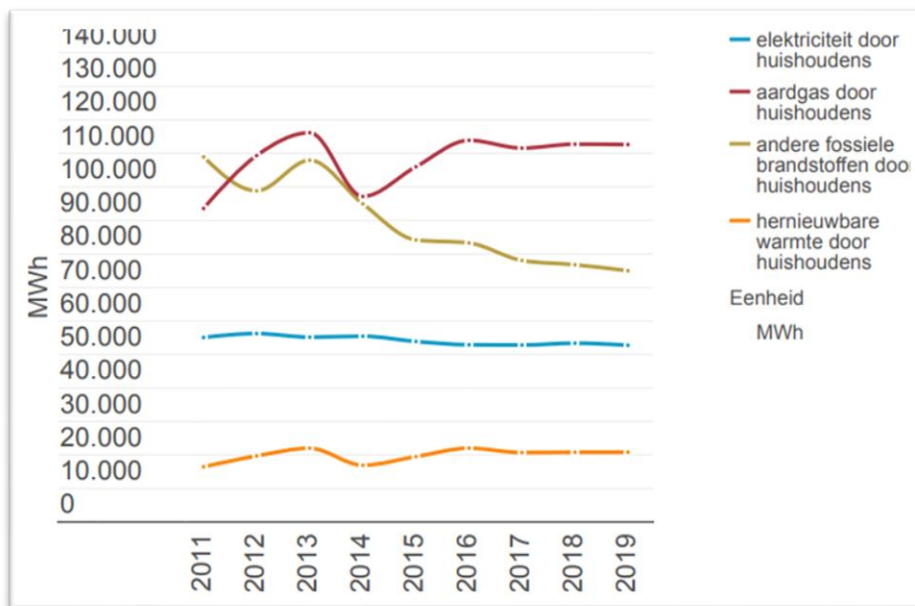

Bron: Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) / provincies.incijfers.be

De CO₂-uitstoot door huishoudens in Oudenaarde evolueerde van 59.771 ton in 2011 tot 53.373 ton in 2019. **Dat is een daling van 10,7% ten opzichte van 2011.** Dit is vergelijkbaar met de trend in Oost-Vlaanderen (-14,9%) en Vlaanderen (-13,8%). Over het algemeen daalt het energieverbruik en dus ook de uitstoot van de woningen in Vlaanderen door renovatie en energie-efficiënte nieuwbouw. De CO₂-uitstoot vermindert enerzijds door een lager energieverbruik, maar anderzijds ook door een toename van de lokale productie van hernieuwbare energie. Maar ook diverse andere factoren hebben een invloed zoals de bevolkingsgroei, de grootte en de ouderdom van de woningen, het gedrag van de inwoners en of het dat jaar om een koude of warme winter ging. Zo is de koude winter van 2013 duidelijk te zien in de cijfers.

Onderstaande grafiek geeft een beeld van de evolutie van het energieverbruik, opgesplitst per energiedrager.

Figuur 4: Energieverbruik door huishoudens per energiedrager in Oudenaarde (2011-2019)

Bron: Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) / provincies.incijfers.be

Over het algemeen zien we in Vlaanderen een duidelijke daling in het verbruik van stookolie, vloeibaar gas en steenkool door de geleidelijke omschakeling naar aardgas. Dit gaat gepaard met de vervanging van de verwarmingsketel naar veel efficiëntere en energiezuinigere systemen. Ook het beter isoleren van de bouwschil verlaagt het energieverbruik voor verwarming.

Conclusies en trends

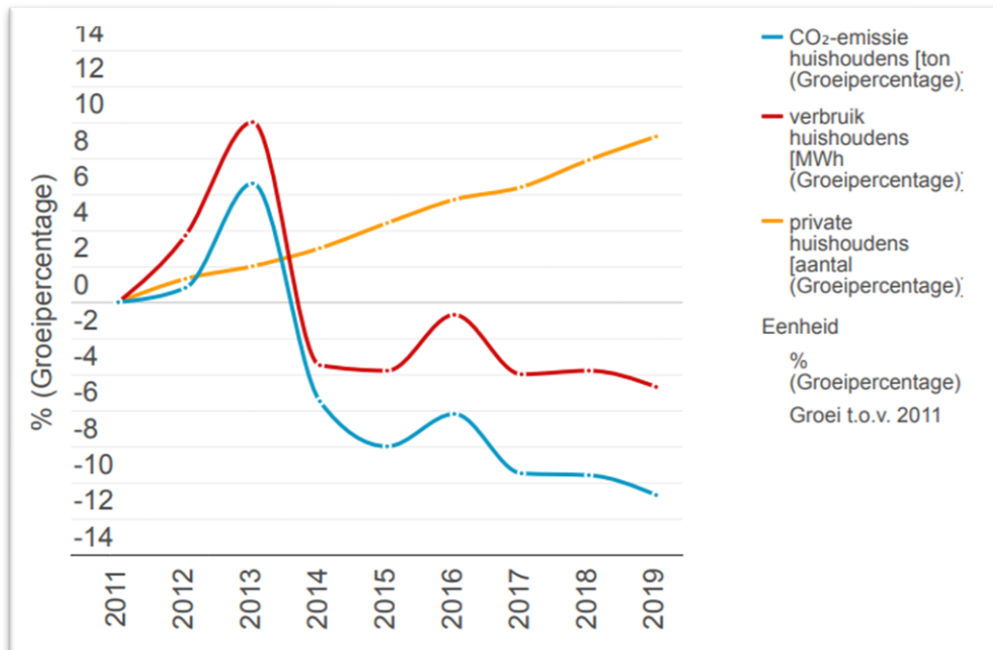
In het klimaatrapport van Oudenaarde zit een gedetailleerde analyse van het energieverbruik van nieuw gebouwde en bestaande woningen, het woningbestand en de energie- en renovatiepremies die zijn uitgekeerd door de netbeheerder Fluvius. Daarnaast vind je hier ook info over enkele factoren die een invloed hebben op dit energieverbruik.

Enkele conclusies voor Oudenaarde om mee te nemen bij het uitwerken van gerichte klimaatacties:

- **De uitstoot per woning ligt voor Oudenaarde hoger dan het gemiddelde van Oost-Vlaanderen en Vlaanderen.** Een huishouden in Oudenaarde stootte gemiddeld 3,85 ton CO₂ uit in het jaar 2019. Voor Oost-Vlaanderen ligt dit gemiddelde op 3,74 ton CO₂ en in het Vlaams Gewest op 3,78 ton CO₂ per huishouden.
- Dit kan deels verklaard worden door het aanwezige woningbestand: **ten opzichte van Vlaanderen zijn er in Oudenaarde meer eengezinswoningen, minder appartementen en minder open bebouwing.**
- 30,5% van de woningen zijn huurwoningen t.o.v. 31,1% in Vlaanderen.
- **Ondanks de toename van het aantal huishoudens met 9,2% tussen 2011 en 2019, is het totale energieverbruik door huishoudens in die periode afgenomen met 4,7%.**

- Ter vergelijking: in Oost-Vlaanderen en het Vlaams Gewest zien we het energieverbruik dalen met respectievelijk 7,2% en 7,3%. Door de lokale productie van hernieuwbare energie daalde de overeenkomstige CO₂ uitstoot in Oudenaarde veel sterker, meer bepaald met 10,7%.

Figuur 5: Aantal huishoudens, CO₂-emissie en energieverbruik door huishoudens in Oudenaarde, groei t.o.v. 2011

Bron: Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) / provincies.incijfers.be

- **Fossiele brandstoffen zijn goed voor 71,9% van het energieverbruik in de woningen.** Naast bijkomende productie van groene stroom is de omschakeling naar groene warmte een zeer grote uitdaging!
- In vergelijking met het Vlaamse gemiddelde worden in Oudenaarde **minder woningen op aardgas verwarmd en meer op andere fossiele brandstoffen, vooral stookolie.**
- In 2019 bedraagt het **elektriciteitsverbruik per huishouden** in Oudenaarde 3,80 MWh. Dit is **minder dan in Oost-Vlaanderen** (3,93 MWh) en het Vlaams Gewest (3,82 MWh). Het verbruik daalt wel doorheen de jaren en volgt zo de (Oost-)Vlaamse trend.
- **Verwarming** van woningen en sanitair water gebeurt **deels via hernieuwbare energiebronnen**: hout, zonneboilers en warmtepompen. In 2019 wordt dit voor Oudenaarde ingeschat op **7,9% van het totale energieverbruik door huishoudens.**
- **Het E-peil van nieuwbouwwoningen** verbetert over de jaren (zoals ook de opgelegde norm) en volgt daarmee de (Oost-)Vlaamse trend. Het gemiddelde E-peil van de gerealiseerde nieuwbouwwoningen in de periode 2016 tem 2020 is **vergelijkbaar met het Oost-Vlaamse gemiddelde.**
- Om energiearmoede te bestrijden en te voorkomen, zijn sociale maatregelen, begeleiding en alternatieve financieringsmogelijkheden belangrijke instrumenten. In Oudenaarde hebben 145 klanten elektriciteit met een **budgetmeter** (2021). Dit komt overeen met 10,5 budgetmeters per 1.000 huishoudelijke afnemers elektriciteit. In Oost-Vlaanderen gaat het om 15,6 per 1.000 en in het Vlaams Gewest om 12,4 per 1.000.

2.3 Industrie, tertiaire sector en landbouw

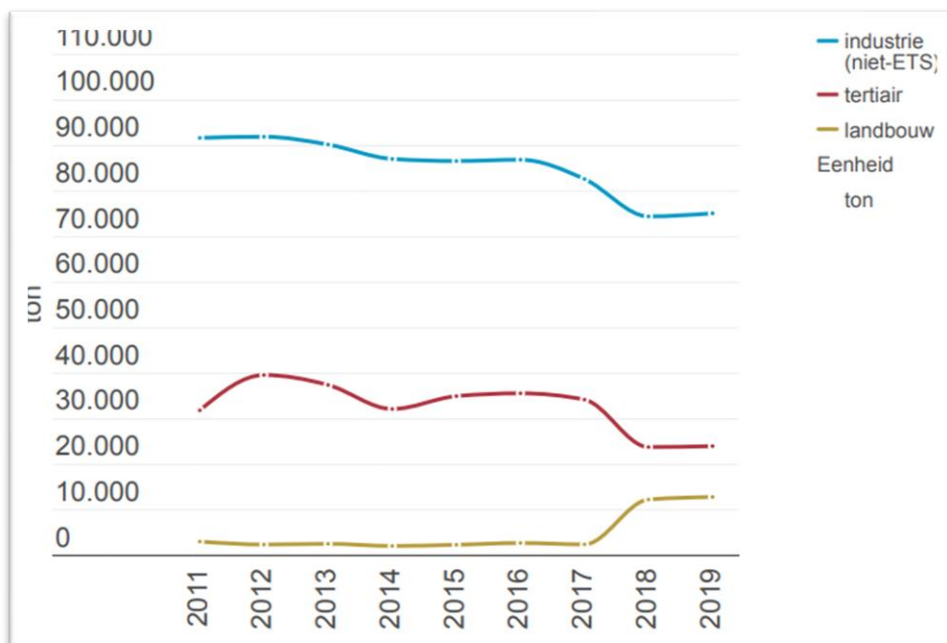
We gaan dieper in op de CO₂ uitstoot in de sectoren industrie, tertiair en landbouw. Het gaat hier over de CO₂-uitstoot veroorzaakt door het verbruik van elektriciteit en fossiele brandstoffen in gebouwen en processen.

De sector industrie is verantwoordelijk voor **35,4%** van de totale CO₂-uitstoot in Oudenaarde in 2019. Tussen 2011 en 2019 is de uitstoot met 18,1% gedaald. In onderstaande grafiek zien we dat de uitstoot sinds 2016 gestaag daalt, met een lichte stijging in 2018.

De uitstoot van bedrijven die vallen onder het Europese emissiehandelsysteem (ETS) is niet meegenomen in de cijfers. Er waren tot 2014 een totaal van 3 ETS bedrijven actief in Oudenaarde, Balta Oudenaarde (sector textiel), goed voor een uitstoot van 1.102 ton CO₂-eq in 2020 en Steenfabriek Vande Moortel (sector keramische industrie), goed voor een uitstoot van 26.927 ton CO₂-eq in 2020³. Descamps Belgium (sector textiel), het 3^e ETS bedrijf, stopte zijn activiteiten in 2013-2014.

De sector tertiair omvat kantoren en administraties, horeca, handel, gezondheidszorg, onderwijs en maatschappelijke dienstverlening. Ook de uitstoot van de gemeentelijke gebouwen zit hierin verrekend. De tertiaire sector is goed voor **11,3%** van de totale CO₂-uitstoot. Tussen 2011 en 2019 is de uitstoot met 24,8% afgenomen. In onderstaande grafiek zien we een daling van de uitstoot in 2017, maar vanaf 2018 bleef de uitstoot gelijk.

Figuur 6: Evolutie CO₂ emissie door de sectoren industrie, tertiair en landbouw in Oudenaarde (2011-2019)

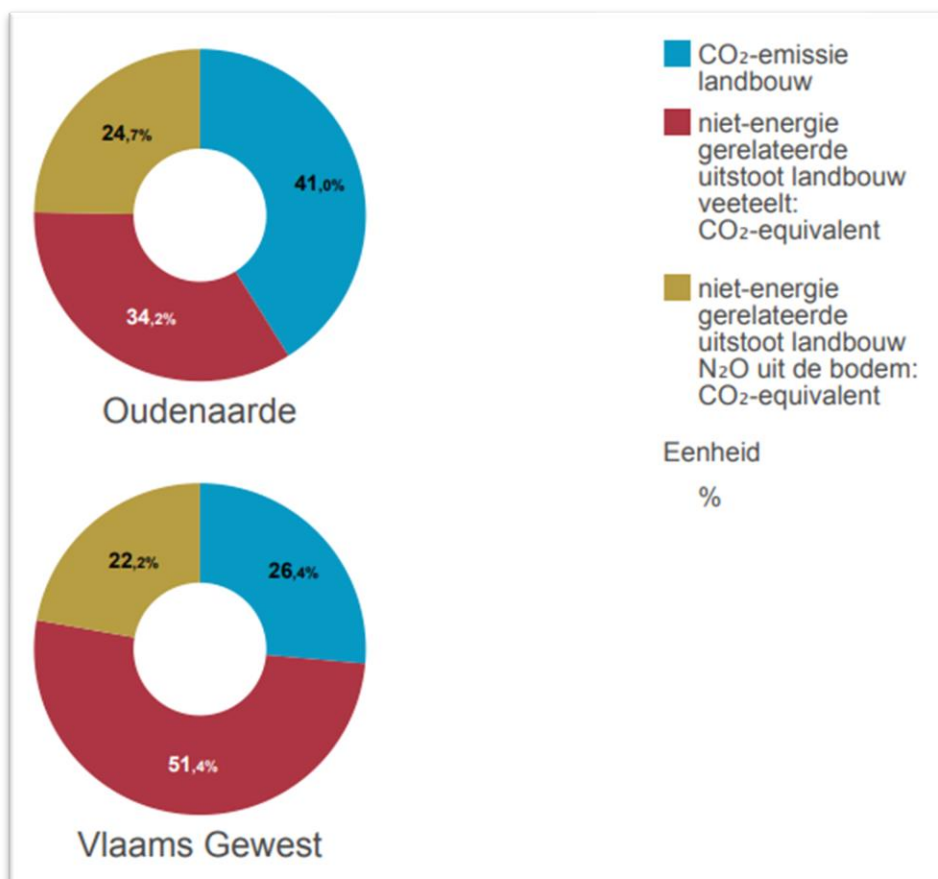
Bron: Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) / provincies.incijfers.be

³ Bron: Vlaamse Overheid, <https://www.energiesparen.be/eu-ets-vaste-installaties-cijferoverzicht-vlaanderen-toewijzingen-en-emissies>

De sector landbouw is verantwoordelijk voor **6%** van de energiegebonden CO₂ uitstoot. De forste stijging in uitstoot voor de sector is te wijten aan de wisselende economische hoofdactiviteit van een grote aardgasverbruiker binnen grondgebied Oudenaarde. Zie ook de nuanciering onder hoofdstuk 2.1 (tabel 2).

Binnen de landbouwsector is het ook relevant om de niet-energie gerelateerde broeikasgassen op te volgen. Methaan (CH₄) ontstaat bij dieren door de vertering en komt ook vrij uit mest. Lachgas (N₂O) komt vrij door opslag en gebruik van (dierlijke) mest en bij de afbraak van organische stoffen in de bodem. Zo kunnen we vaststellen dat in Oudenaarde 41,0% van de volledige uitstoot van de landbouw (in CO₂ equivalenten) veroorzaakt wordt door energieverbruik (op basis van het brandstof- en elektriciteitsverbruik in de gebouwen). De overige 59% is een optelsom van de uitstoot afkomstig uit de veeteelt en de bodem. De uitstoot van lachgas en methaan is, conform het Burgemeestersconvenant, niet meegenomen in de CO₂ inventaris.

Figuur 7: CO₂ uitstoot versus niet-energiegerelateerde broeikasgasuitstoot van landbouw (2019)

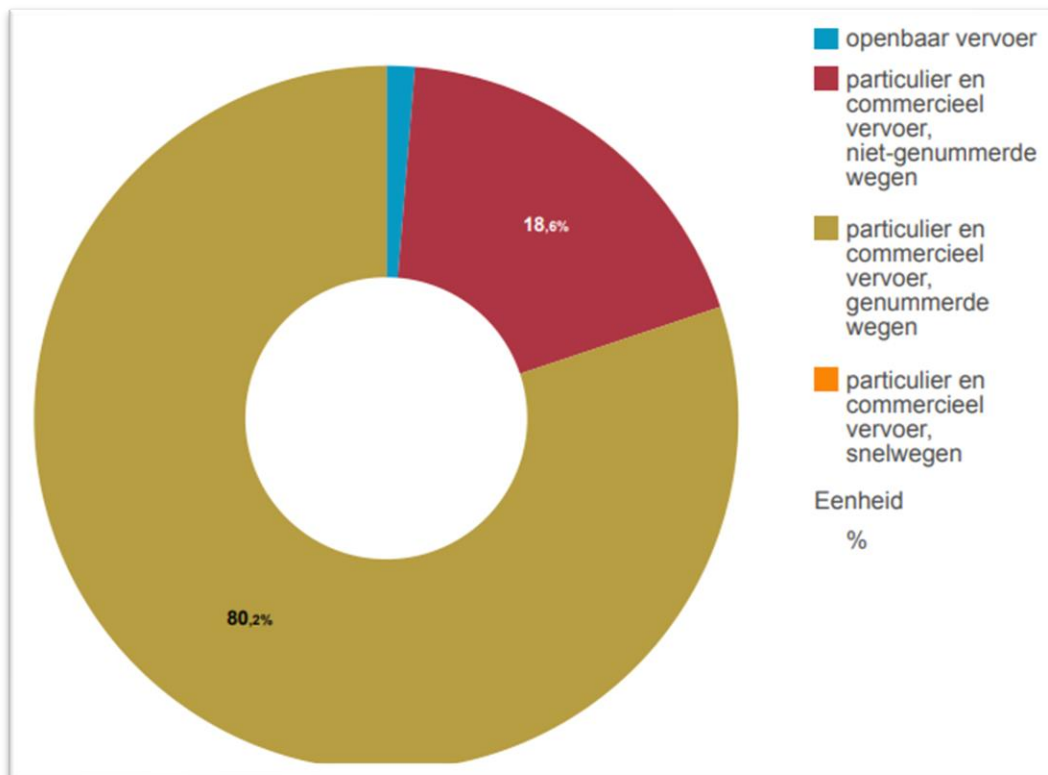
Bron: Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) / provincies.incijfers.be

2.4 Transport

Dit omvat de uitstoot van het particulier en commercieel vervoer, alsook het openbaar vervoer (bussen van De Lijn) door verplaatsingen op het grondgebied van de gemeente. Scheepvaart, luchtvaart en spoorverkeer zitten niet in de cijfers. **Een belangrijke opmerking is dat deze cijfers inschattingen zijn en niet betrouwbaar zijn op lokaal niveau.**

Het openbaar vervoer is verantwoordelijk voor slechts 1,3% van de uitstoot door transport.

Figuur 8: CO₂ emissie door transport in Oudenaarde (2019)

Bron: Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) / provincies.incijfers.be

Zonder snelwegen is de sector transport nog verantwoordelijk voor 21,1% van de totale CO₂-uitstoot in Oudenaarde in 2019. Tussen 2011 en 2019 is de uitstoot met 2,2% toegenomen.

Conclusies en trends

In het klimaatrapport van Oudenaarde zit een meer gedetailleerde analyse van de CO₂-uitstoot door transport en een aantal factoren die een invloed hebben op deze uitstoot zoals het aantal en de aard van de voertuigen, het verplaatsingsgedrag van de inwoners en het gebruik van het openbaar vervoer.

Enkele conclusies en trends om mee te nemen bij het uitwerken van gerichte klimaatacties:

- Ondanks een verbetering van de energie-efficiëntie van de wagens, **blijft de totale uitstoot toenemen in Vlaanderen door een toename van het aantal voertuigen en afgelegde kilometers**. Bovendien kiezen meer mensen voor zwaardere voertuigen (type SUV), die meer verbruiken.
- Het aantal voertuigen steeg in Vlaanderen met 13% tussen 2011 en 2020.
- Van de personenwagens in Vlaanderen reed in 2020 49% op benzine en 47% op diesel. **Slechts 3% van de wagens was hybride⁴ en 0,5% volledig elektrisch.**
- Oudenaarde telde in 2019 **21 publieke laadpalen** voor elektrische wagens.
- De gemiddelde Vlaming doet 2,65 verplaatsingen per dag, met een gemiddelde afstand van 15 km per verplaatsing. **62,9% van alle verplaatsingen (of 78% van de afstand) gebeurt met de auto.**
- Functionele verplaatsingen staan in Vlaanderen in voor bijna een derde (30,2%) van het aantal verplaatsingen en 39% van de afgelegde kilometers.
- Het aantal busabbonnementen (De Lijn) van inwoners van Oudenaarde neemt licht af van 1.683 in 2015 tot 1.599 in 2019. **9,7% van de jongeren had in 2019 een Buzzy Pazz (6-24 jaar)**. Het aandeel personen met een Omnipas (25-64 jaar) bedroeg 1,8% van de doelgroep en voor de Omnipas 65+ was dit 10,2%. Dit is lager dan in Oost-Vlaanderen en in Vlaanderen.

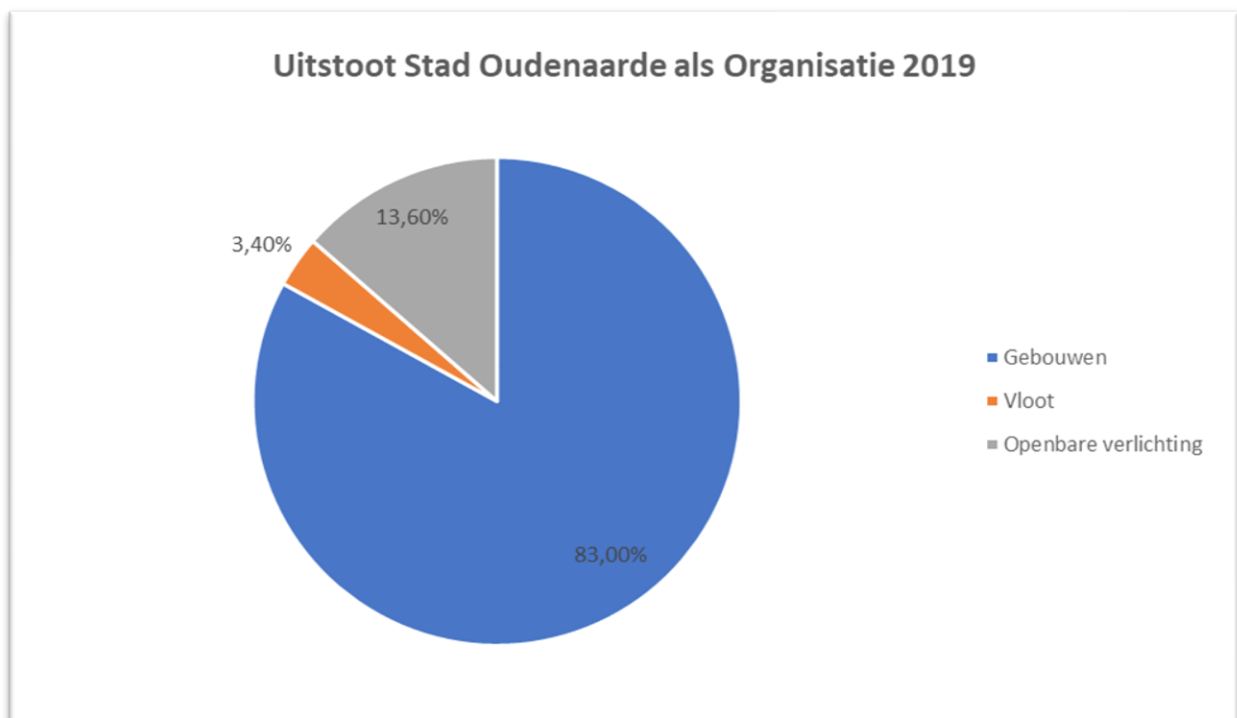
⁴ Hybride voertuigen hebben een brandstofmotor op benzine of diesel in combinatie met elektrische aandrijving.

2.5 Gemeentelijke gebouwen, voertuigen en openbare verlichting

Het gemeentebestuur heeft als organisatie of bedrijf ook een CO₂ uitstoot via de eigen gebouwen (gemeentelijke administratie en OCMW, sportinfrastructuur, gemeentescholen, ...), de voertuigen in eigendom van de gemeente en de openbare verlichting. **In totaal gaat het over 2.721,41 ton CO₂ in 2019 of 1,29 % van de totale uitstoot op het grondgebied.** Alhoewel het maar over een beperkt aandeel gaat van de totale uitstoot, liggen hier kansen om de uitstoot te verminderen en als gemeente het goede voorbeeld te geven.

- De uitstoot van de **gemeentelijke gebouwen** is in bovenstaande cijfers en grafieken mee opgenomen in de **tertiaire sector** en bedraagt 2.258,88 ton CO₂ in 2019.
- De uitstoot van de **gemeentelijke voertuigen** is in bovenstaande cijfers en grafieken mee ingeschat bij de **sector transport** en bedraagt 92,48 ton CO₂ in 2019.
- De **openbare verlichting** is wel als aparte sector opgenomen in bovenstaande cijfers en grafieken en bedraagt 370,06 ton in 2019.

Figuur 9: CO₂ uitstoot door het gemeentebestuur (2019)

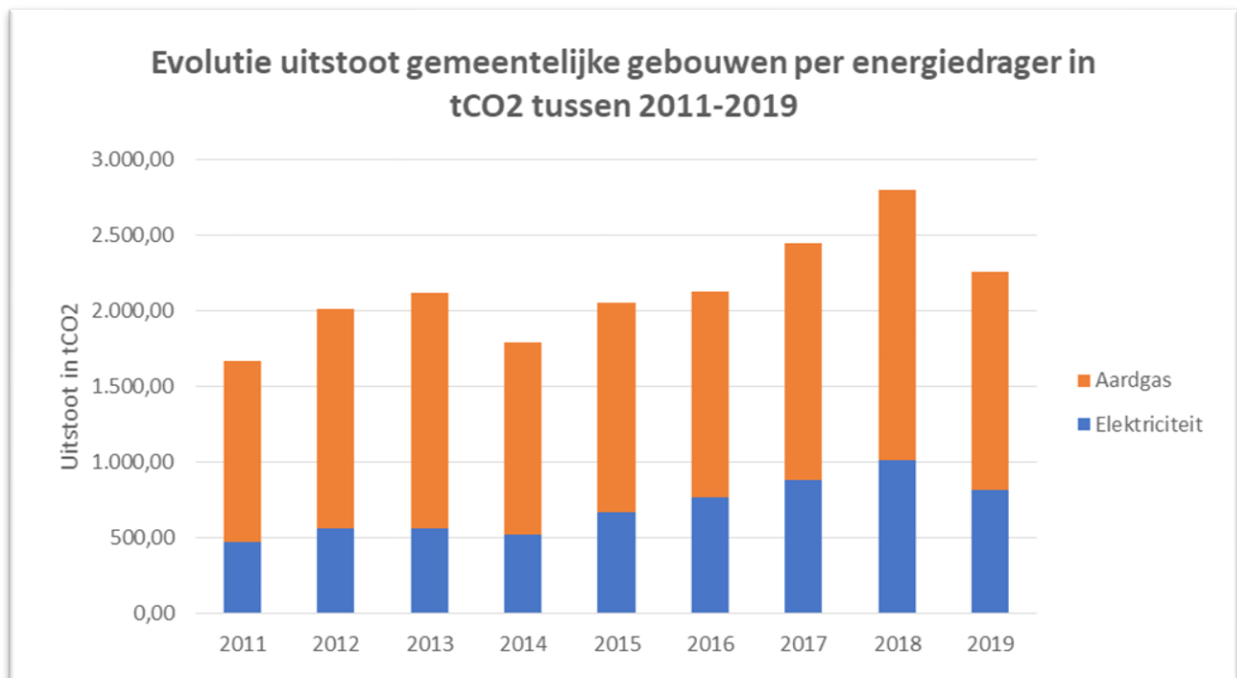
Bron: Fluvius / stad Oudenaarde

Het gebouwenpark was goed voor een aandeel van 83,0%, openbare verlichting voor 13,6% en de gemeentelijke vloot voor 3,4%.

Gemeentelijke gebouwen

De gemeentelijke gebouwen zijn verantwoordelijk voor een energieverbruik van 11.221,30 MWh of een uitstoot van 2.258,88 ton CO₂ in 2019. Het gaat hier over de CO₂-uitstoot veroorzaakt door het verbruik van elektriciteit en fossiele brandstoffen in de gebouwen in eigendom van of gebruikt door het gemeentebestuur.

Figuur 10: Evolutie CO₂ uitstoot van de gemeentelijke gebouwen (2011-2019)

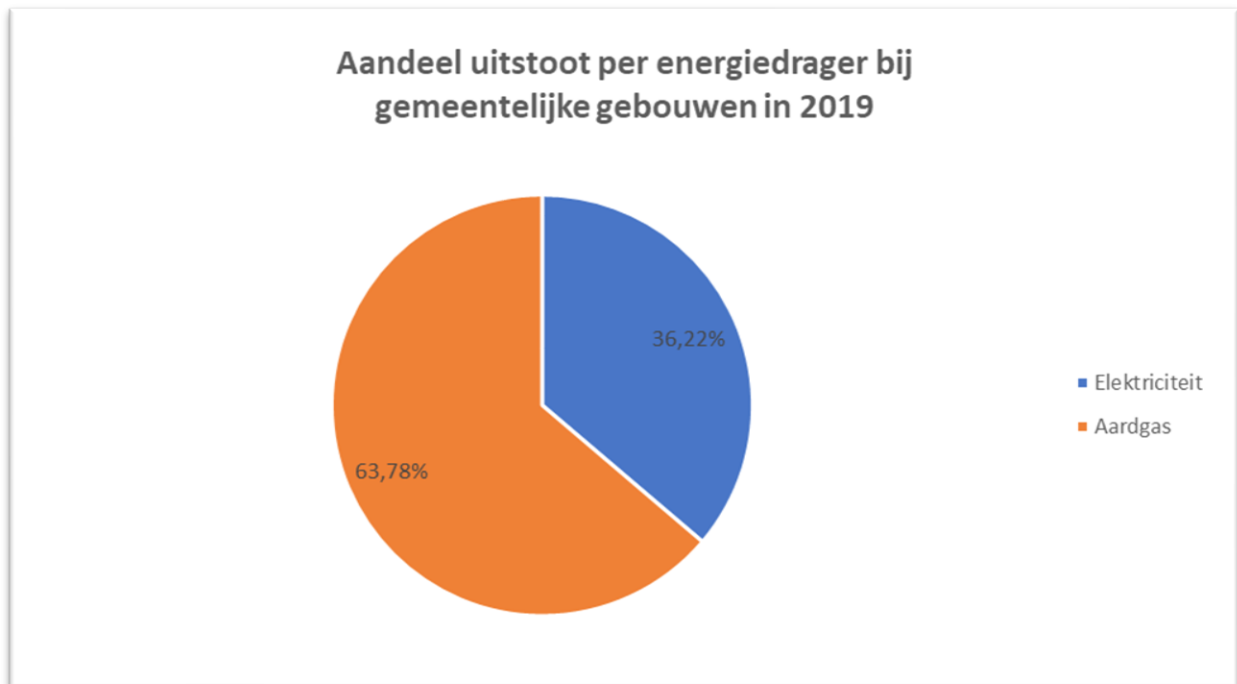

Bron: Fluvius / stad Oudenaarde

Tussen 2011 en 2019 is de CO₂ uitstoot van de gemeentelijke gebouwen **toegenomen met 26,14%**. Dit kan onder meer verklaard worden door een toename van het aantal gebouwen.

De volgende gebouwen verbruiken het meeste energie: Sportoase, OCMW (Sociaal Huis) en het woonzorgcentrum.

Figuur 11: CO₂ uitstoot van de gemeentelijke gebouwen per energiedrager (2019)

Bron: Fluvius / stad Oudenaarde

Vanaf 2008 was de aangekochte elektriciteit van de gemeente 100% groen.

De gemeente liet in het jaar 2015 een **energiezorgplan** opmaken door Fluvius (voormalige Eandis). Het rapport gaf inzicht in de energieverbruiken van 11 door de gemeente geselecteerde gebouwen. Op basis van deze analyse werd bekeken welke gebouwen prioritair aangepakt konden worden om het globale energieverbruik van de gemeente terug te dringen.

De energetische renovatie van volgende gebouwen werd als prioriteit naar voor geschoven:

Tabel 3: Overzicht van gebouwen die werden opgenomen in de energie-analyse

Nr.	Naam gebouw	Type gebouw
1	Technische Dienst	Werkplaats
2	ACM	Administratief centrum
3	Bibliotheek	Bibliotheek
4	Huis De Lalaing	Cultureel centrum
5	JOC - JOTIE	Ontmoetingscentrum
6	De Zwemcom (wordt afgebroken)	Zwembad
7	Sporthal-Sportvelden	Sporthal
8	Sportcentrum Burg. Thienpont	Sporthal
9	Tekenacademie	Academie
10	Muziekacademie + CC De Woeker	Academie
11	Ex-Gemeenteschool	Academie

Bron: EANDIS energiezorgplan gemeente Oudenaarde, 2015

Het brandstofgebruik van bovenstaande gebouwen werd vergeleken in onderstaande tabel. De gegevens in de tabel betreffen de cijfers voor 2013. De cijfers voor het brandstofgebruik in een gebouw zijn afhankelijk van de gebouweigenschappen, het gebruikersgedrag en klimatologische omstandigheden.

Tabel 4: Brandstofverbruik van de geselecteerde gemeentelijke gebouwen

Naam gebouw	Type gebouw	Brandstofverbruik [kWh/jr]	Oppervlakte [m ²]	Benchmark Brandstof				Conclusie
				Kengetal [kWh/m ²]	Laag [kWh/m ²]	Gemiddeld [kWh/m ²]	Hoog [kWh/m ²]	
Technische Dienst	Werkplaats	245.715	2.875	85	120	185	225	zeer laag
ACM	Administratief centrum	127.451	2.070	62	100	200	300	zeer laag
Bibliotheek	Bibliotheek	116.787	1.428	82	100	200	300	laag
Huis De Lalaing	Cultureel centrum	139.498	938	149	150	225	300	laag
JOC - JOTIE	Ontmoetingscentrum	97.154	1.026	95	110	130	160	laag
De Zwemcom	Zwembad	1.265.154	3.762	336	670	900	1115	zeer laag
Sporthal-Sportvelden	Sporthal	385.724	3.051	126	150	225	300	laag
Sportcentrum Burg. Thienpont	Sporthal	270.084	1.573	172	150	225	300	gemiddeld laag
Tekenacademie	Academie	249.219	3.084	81	110	130	160	zeer laag
Muziekacademie + CC De Woeker	Academie	263.766	932	283	110	130	160	zeer hoog
Ex-Gemeenteschool	Academie	225.152	1.447	156	110	130	160	gemiddeld hoog

Bron: EANDIS energiezorgplan gemeente Oudenaarde, 2015

Op basis van deze tabel werd geconcludeerd dat volgende gebouwen verder analyse vereisen op basis van hun brandstofverbruik:

- Sportcentrum Burg. Thienpont
- De Zwemcom
- Sporthal-Sportvelden
- Ex-Gemeenteschool
- Muziekacademie + CC De Woeker

Gelijkaardig werd het elektriciteitsverbruik van de gebouwen geanalyseerd.

Tabel 5: Elektriciteitsverbruik van de geselecteerde gemeentelijke gebouwen

Naam gebouw	Type gebouw	Elekverbruik [kWh/jr]	Oppervlakte [m ²]	Benchmark Elektriciteit				Conclusie
				Kengetal [kWh/m ²]	Laag [kWh/m ²]	Gemiddeld [kWh/m ²]	Hoog [kWh/m ²]	
Technische Dienst	Werkplaats	41.772	2.875	15	10	20	30	gemiddeld laag
ACM	Administratief centrum	131.654	2.070	64	25	48	70	gemiddeld hoog
Bibliotheek	Bibliotheek	63.949	1.428	45	20	45	70	gemiddeld laag
Huis De Lalaing	Cultureel centrum	16.860	938	18	15	30	45	gemiddeld laag
JOC - JOTIE	Ontmoetingscentrum	22.836	1.026	22	9	12	27	gemiddeld hoog
De Zwemcom	Zwembad	382.590	3.762	102	170	220	250	zeer laag
Sporthal-Sportvelden	Sporthal	198.427	3.051	65	40	55	70	gemiddeld hoog
Sportcentrum Burg. Thienpont	Sporthal	30.558	1.573	19	40	55	70	zeer laag
Tekenacademie	Academie	73.934	3.084	24	12	18	24	gemiddeld hoog
Muziekacademie + CC De Woeker	Academie	47.053	932	50	12	18	24	zeer hoog
Ex-Gemeenteschool	Academie	25.741	1.447	18	12	18	24	gemiddeld laag

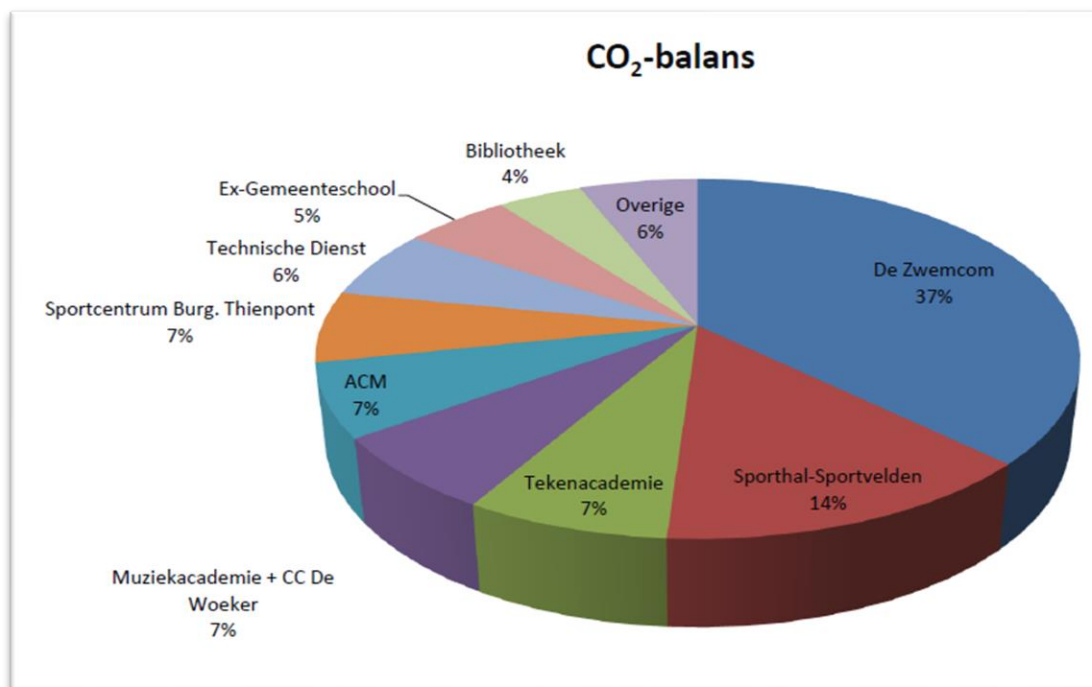
Bron: EANDIS energiezorgplan gemeente Oudenaarde, 2015

Hiermee kunnen we concluderen dat volgende gebouwen qua elektriciteitsverbruik nadere analyse vereisen:

- JOC Jotie
- Tekenacademie
- De Zwemcom
- Sporthal- Sportvelden
- ACM
- Muziekacademie + CC De Woeker

Om een globaal beeld te krijgen op de CO₂-uitstoot werden het brandstofverbruik en elektriciteitsverbruik teruggebracht naar hun CO₂ equivalent.

Figuur 12: Taartvorm met gebouwen met de hoogste CO₂-uitstoot.

Bron: EANDIS energiezorgplan gemeente Oudenaarde, 2015

In het actieplan werd een prioriteitenlijst opgesteld voor de gebouwen met de te nemen maatregelen. De prioriteit werd bepaald aan de hand van het burgemeestersconvenant-principe waarbij maatregelen met de laagste investering per CO₂-reductie prioritair worden uitgevoerd. Dat heeft geleid tot onderstaande prioriteitenlijst:

Tabel 6: Prioriteitenlijst maatregelen

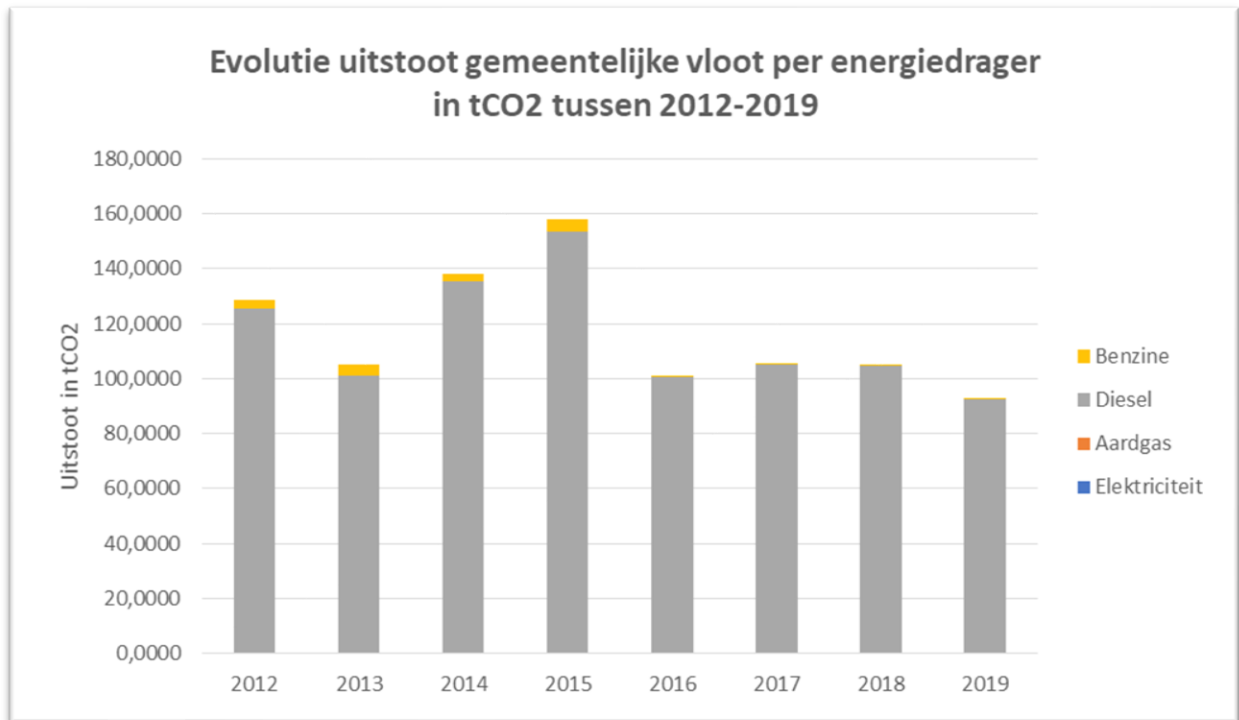
Nr.	Gebouw	Maatregel	Investering [€]	Besparing [€/jr]	CO ₂ -reductie (ton)	Terugverdientijd (jr)
1	Sporthol - sportvelden	Spouwmuurisolatie	2.000 €	325 €	1,3	6,2
2	Huis De Lalaing	Dakisolatie (hellend dak)	29.000 €	3.000 €	12,1	9,7
3	Technische Dienst	Spouwmuurisolatie	1.800 €	150 €	0,6	12,0
4	ACM	Relighting	500 €	109 €	0,1	4,6
5	Sporthol - sportvelden	Stookplaatsrenovatie + SWW	102.000 €	21.660 €	26,1	4,7
6	JOC - Jotie	Dakisolatie (hellend dak)	26.000 €	1.250 €	5,1	20,8
7	Tekenacademie	Stookplaatsrenovatie	92.000 €	3.500 €	14,1	26,3
8	Muziekacademie + CC	PV-installatie	35.838 €	4.218 €	5,1	8,5
9	Ex-gemeenteschool	PV-installatie	31.167 €	3.382 €	4,1	9,2
10	Muziekacademie + CC	Stookplaatsrenovatie	92.000 €	2.825 €	11,4	32,6
11	Sportcentrum Burg. Thienpont	Stookplaatsrenovatie + SWW	119.000 €	3.550 €	14,3	33,5
12	Bibliotheek	Relighting	56.500 €	5.510 €	6,6	10,3

Bron: EANDIS energiezorgplan gemeente Oudenaarde, 2015

Gemeentelijke vloot

De gemeentelijke voertuigen zijn verantwoordelijk voor een energieverbruik van 346,41 MWh of een uitstoot van 92,48 ton CO₂ in 2019. Het gaat voornamelijk over personenwagens die gebruikt worden voor dienstverplaatsingen. Het overgrote deel van die voertuigen rijdt op diesel.

Figuur 13: Evolutie CO₂ uitstoot van de gemeentelijke vloot (2012-2019)

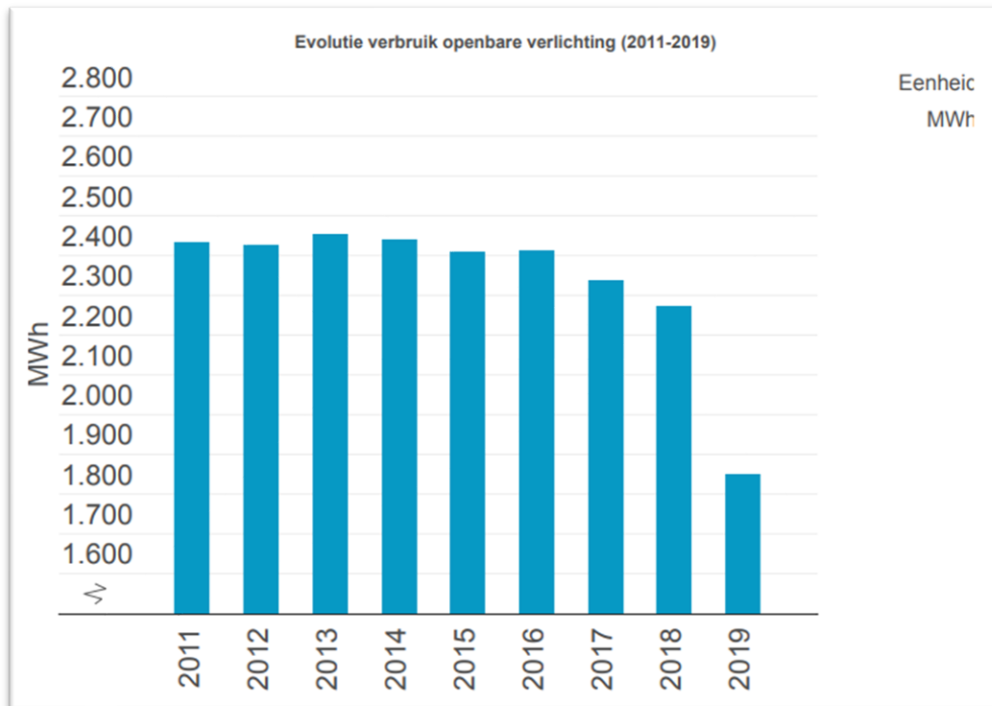
Bron: gemeente Oudenaarde

Tussen 2012 en 2019 is de CO₂ uitstoot van de gemeentelijke vloot **afgenomen met 39,2%**. Dit kan onder meer verklaard worden door het vervangen van voertuigen door energiezuinigere voertuigen. Vanaf 2015 werden enkel nog wagens aangekocht op CNG. Vanaf 2020 worden nog uitsluitend elektrische voertuigen aangekocht.

Openbare verlichting

De openbare verlichting is goed voor **0,2% van de totale CO₂-uitstoot in Oudenaarde in 2019**. In de cijfers zitten zowel openbare verlichting als semi-openbare verlichting (bv. verlichting van monumenten ten en openbare gebouwen). De cijfers bevatten het verbruik van de openbare verlichting langs gemeentewegen. De verlichting langs gewestwegen en autosnelwegen is niet opgenomen.

Figuur 14: Evolutie verbruik openbare verlichting in Oudenaarde (2011-2019)

Bron: Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) / Fluvius / provincies.incijfers.be

Het energieverbruik van de openbare verlichting daalde in de periode 2011-2019 met 31,9%. Ondanks een toename in het aantal lichtpunten, daalt het verbruik van de openbare verlichting per lichtpunt door investeringen in energiezuinige verlichting (ledlampen en ledarmaturen). Daarnaast werd ook een regiomasterplan openbare verlichting opgemaakt waarin de openbare verlichting op sommige plaatsen ook het dimmen en doven van openbare verlichting wordt toegepast.

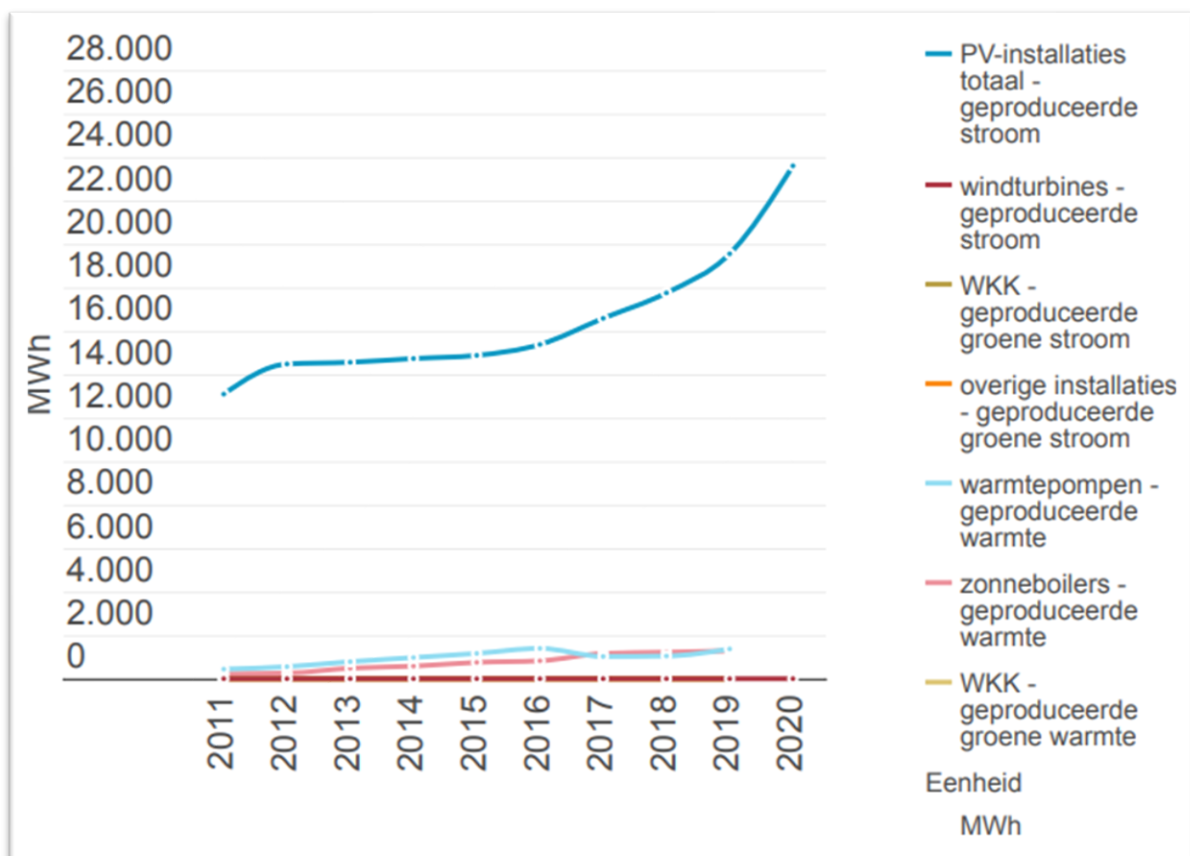
De verledingsgraad steeg in Oudenaarde van 0,9% in 2015 naar 70,7% in 2020.

Door de lokale productie van hernieuwbare elektriciteit, daalde de CO₂ emissie van de openbare verlichting sterker dan het verbruik (met 27,3% in 2019 t.o.v. 2011).

2.6 Lokale productie van hernieuwbare energie

Om de doelstelling van het Burgemeestersconvenant te halen moet gewerkt worden op 2 sporen: energiebesparing enerzijds en de lokale productie van hernieuwbare energie anderzijds. De productie van hernieuwbare elektriciteit en warmte op het grondgebied van de gemeente, verlaagt de CO₂ uitstoot per verbruikte MWh in alle sectoren (en is op die manier verrekend in bovenstaande cijfers per sector).

Figuur 15: Productie van hernieuwbare energie in Oudenaarde (2011-2020)

Bron: Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) / Fluvius / provincies.incijfers.be

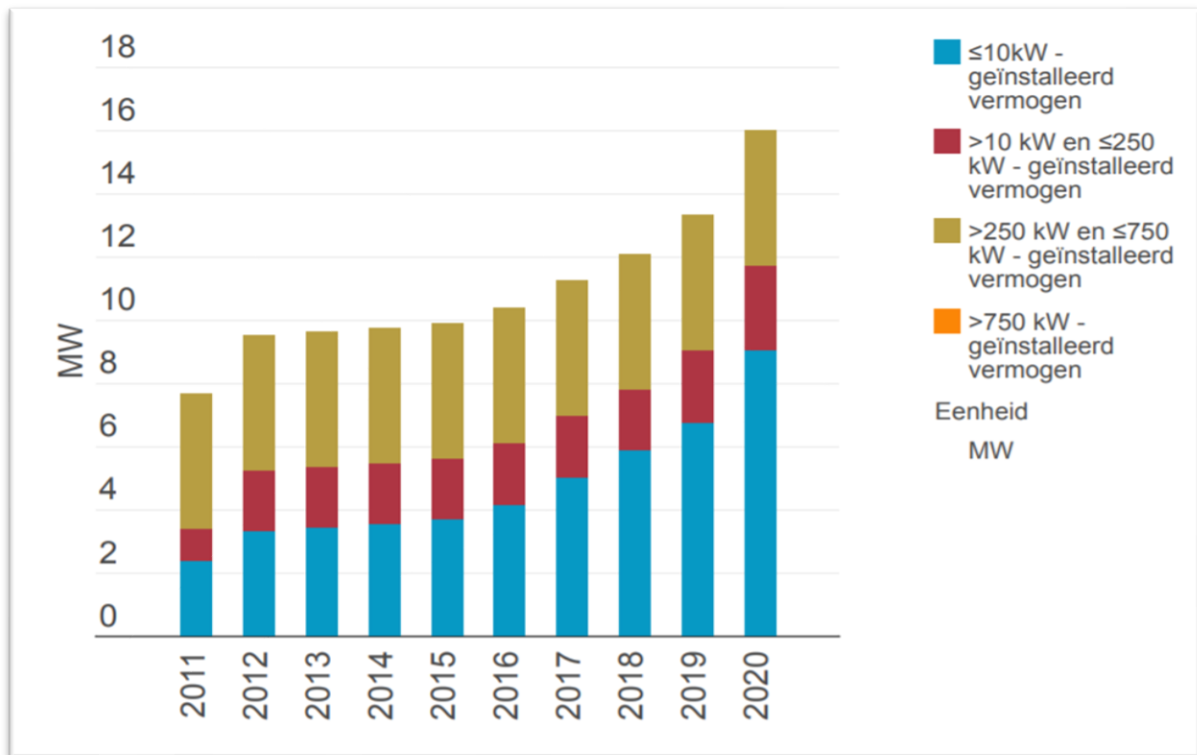
Bovenstaande grafiek toont de lokale productie van hernieuwbare energie. Voor fotovoltaïsche zonnepanelen (PV-installaties) en windenergie zijn er cijfers weergegeven tot en met 2020. Voor de andere hernieuwbare energieproductie zijn cijfers weergegeven tot en met 2019.

Conclusies en trends

In het klimaatrapport van Oudenaarde zit een gedetailleerde analyse van de lokale productie van hernieuwbare energie. Enkele conclusies en trends om mee te nemen bij het uitwerken van gerichte klimaatacties:

- De **productie van hernieuwbare elektriciteit** in 2019 op het grondgebied van Oudenaarde wordt geschat op **19.549 MWh**. Dit komt overeen met **7,5% van het totale elektriciteitsverbruik** op het grondgebied in datzelfde jaar. Dankzij deze lokale groene stroomproductie werd een CO₂-uitstoot vermeden 4.320 ton CO₂.
- De **productie van groene warmte ligt veel lager** en wordt geschat op **2.650 MWh** in 2019 of 606 ton vermeden CO₂ emissie. Hier is enkel gekeken naar warmtepompen, zonneboilers en warmtekrachtkoppeling (WKK). Verwarmingsinstallaties op hernieuwbare brandstoffen zoals hout of pellets zijn niet meegenomen in deze cijfers.
- In 2019 waren er in Oudenaarde **geen windturbines, noch warmtekrachtkoppelingeninstallaties (WKK) of overige installaties die stroom produceren met biomassa of biogas**. Er waren ook **geen warmtenetten aanwezig of installaties voor de collectieve productie van (groene) warmte**.
- Het **grootste aandeel** lokale hernieuwbare energie is geproduceerd met **PV-installaties**. Het geïnstalleerd vermogen is tussen 2016 en 2020 sterk toegenomen tot 26,25 MW. Toch bedroeg de **benuttingsgraad van de daken voor PV in 2020 slechts 7,3%** van het potentieel. Ter vergelijking: voor Oost-Vlaanderen is dit 6,5%. Voor het Vlaams Gewest gaat het om 6,7%.
- In Oudenaarde werden er tot 2020 3.051 kleine PV-installaties geplaatst (tot 10 kW), ofwel **21,8 installaties per 100 inwoners**. Voor Vlaanderen is dit gemiddeld 20,5.
- In Oudenaarde werden ook 59 installaties van meer dan 10 kW geplaatst. Dit komt neer op een totaal vermogen van 13,57MW.

Figuur 16: Evolutie geïnstalleerd vermogen PV-installaties in Oudenaarde (2011-2020)

Bron: Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) / Fluvius / provincies.incijfers.be

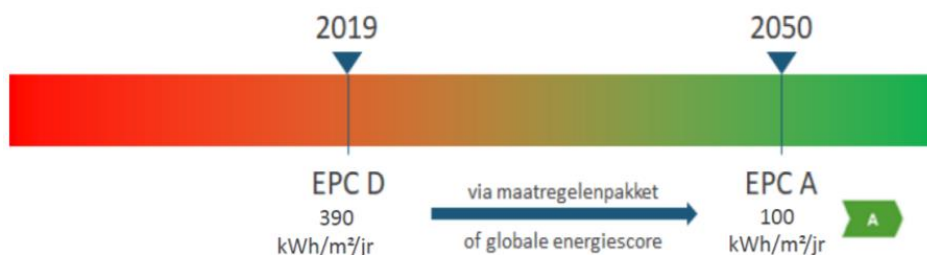
3. Aanpak per sector

3.1. Huishoudens

Toekomstvisie 2050

In 2050 zijn nieuwe woningen energiepositief en bestaande woningen bijna-energie neutraal (energielabel A); Woningen worden niet meer verwarmd op basis van fossiele brandstoffen, zoals stookolie of gas maar wel via warmtepomp of warmtenet. Wonen gebeurt hoofdzakelijk in levendige, aangename en groene dorps- en stadskernen of bij mobiliteitsassen en knooppunten.

Om de ambitieuze klimaatdoelstellingen te halen, moet tegen 2050 de CO₂-uitstoot van gebouwen zo goed als volledig verdwijnen. Ongeveer 50% van de woningen in Vlaanderen is ouder dan 50 jaar. Volgens het Renovatiepact moeten tegen 2050 alle Vlaamse woningen een E-peil (energieprestatiepeil) van 60 of lager hebben en een EPC-label van A of A+. Zo'n 97% van de drie miljoen woningen in Vlaanderen haalt dit niveau niet. Om deze doelstelling te halen, moeten jaarlijks bijna 94.000 woningen grondig gerenoveerd of gesloopt en opnieuw opgebouwd worden. Volgens de Vlaamse Confederatie Bouw betekent dit jaarlijks 2,7% van het woningbestand. Tegen 2050 zouden dus bijna alle gebouwen grondig gerenoveerd moeten worden (Vlaamse langetermijnrenovatiestrategie gebouwen 2050). Om die doelstelling te halen is een serieuze versnelling van de huidige renovatiegraad onontbeerlijk.

Huidige energieprestatie en langetermijndoelstelling gebouwen

Om de klimaatproblemen aan te pakken en tegelijkertijd de groeiende bevolking op te vangen zullen, naast woningrenovaties, meer mensen in een verstedelijkte omgeving moeten wonen. Er moet werk gemaakt worden van levendige, aangename en groene dorps- en stadskernen. Er moet ook gekozen worden voor het "nieuwe wonen". Dat betekent kleinere woningen waarbij ruimte en voorzieningen worden gedeeld en functies worden verweven.

Vanuit de Vlaamse overheid worden de volgende zaken wettelijk verplicht:

- Bouw- en verbouwprojecten waarvoor een bouwaanvraag of een melding nodig is, moeten aan de energieprestatieregelgeving (EPB) voldoen:
 - Vanaf 2021 is BEN bouwen de standaard (BEN= Bijna Energieneutraal, E-peil van maximaal E30)
 - Ingrijpende energierenovaties moeten vanaf 2022 maximaal E60 zijn
- Voor aardgasaansluitingen mag een aardgasdistributiebeheerder vanaf 2021 **geen aardgasaansluiting** meer mag voorzien bij:
 - nieuwe grote **verkavelingen**, waarvan de omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden vanaf 1 januari 2021 is aangevraagd,
 - nieuwe grote **appartementengebouwen**, waarvan de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen is aangevraagd vanaf 1 januari 2021,
 - nieuwe grote **groepswoonbouwprojecten**, waarvan de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen is aangevraagd vanaf 1 januari 2021.
- Vanaf 1 januari 2022 is het **niet meer toegelaten om nog een stookolieketel te vervangen** door een stookolieketel in bestaande gebouwen (woongebouwen en niet-residentiële gebouwen) die kunnen aangesloten worden op het aardgasnet. Kleine herstellingen aan bestaande toestellen blijven mogelijk. In nieuwbouwwoningen of gebouwen die een ingrijpende energetische renovatie ondergaan (woongebouwen en niet-residentiële gebouwen) met bouwvergunningsaanvragen vanaf 1 januari 2022 mag men geen stookolieketels meer plaatsen, zelfs als er geen aansluiting op het aardgasnet mogelijk is.

Daarnaast heeft de Vlaamse overheid een kader opgezet voor energiegemeenschappen dat zal toelaten consumenten samen te brengen en lokaal energie uit te wisselen tussen gebouwen.

3.1.1. Wat is er al gebeurd?

In hoofdstuk 2.2 staat de evolutie van de CO₂ uitstoot door huishoudens beschreven. Hierna volgt een overzicht van de belangrijkste acties die Oudenaarde ondernomen heeft en de voornaamste resultaten:

- In 2017 werd een eerste renovatietraject opgestart in samenwerking met Kruishoutem en Zingem onder de slogan 'ik renoveer, dus in BEN'. Dat gebeurde via het Steunpunt Duurzaam Bouwen en Wonen met begeleiding via een energieconsulent van de gezinsbond. Het project werd herhaald in 2018.
- In 2017 werden ook energieleningen voor energiebesparende investeringen toegekend met financiering vanuit de Vlaamse Overheid en opvolging vanuit de energiehuizen. Renteloze leningen voor Oudenaarde werden bijgepast vanuit de stad. Daarbij werd een verdriedubbeling van het aantal energieleningen genoteerd in vergelijking met 2016.
- Aanbieden en promoten van gratis energiescans in samenwerking met Eandis

- Er werden meerdere groepsaankopen vanuit Solva ondersteund door de stad zoals bijvoorbeeld voor spouwmuurisolatie, groene stroom, zonnepanelen, etc.
- In 2020 werd lokaal renovatietraject 'Oudenaarde renoveert!' opgestart, gekoppeld aan een subsidiereglement voor het uitvoeren van energiebesparende maatregelen.
- In 2021 werd het lokaal renovatietraject uitgebreid met 'Oudenaarde renoveert! plus+' waarbij wordt ingezet op de verhuurmarkt en woningen van eigenaars met een bescheiden inkomen
- Organiseren van infoavonden en digitale infosessies om de burger te sensibiliseren, informeren en engageren
- Subsidies voor plaatsen van bijkomende hemelwaterinstallaties en infiltratievoorzieningen voor opvang en hergebruik van hemelwater

3.1.2. Uitdagingen en kansen voor Oudenaarde

Voor Oudenaarde zijn er de volgende uitdagingen:

- De bevolking groeit verder aan, met 1.120 huishoudens extra in 2030 t.o.v. 2021, deze aangroei zal moeten opgevangen worden in aangename, groene en levendige kernen.
- 57,3% van de woningen dateert van voor 1970, zij scoren slecht op vlak van energieverbruik en CO₂-uitstoot (analyse woningbestand, zie grafiek hieronder),
- De renovatiegraad is te laag (cfr. aantal renovatiepremies in 2.2), om tegen 2050 alle woningen te renoveren moeten er per jaar ongeveer 1.300 woningen aangepakt worden. Let wel, deze cijfers zijn indicatief. De cijfers zijn enkel gebaseerd op renovaties met een bouwvergunning,
- **Fossiele brandstoffen zijn goed voor 71,9% van het energieverbruik in de woningen.** In vergelijking met het Vlaamse gemiddelde worden in Oudenaarde **veel minder woningen op aardgas verwarmd en veel meer op andere fossiele brandstoffen, vooral stookolie (cfr analyse in hoofdstuk 2.2)**. Naast bijkomende productie van groene stroom is de omschakeling naar groene warmte een zeer grote uitdaging! De mogelijkheden voor collectieve verwarming via de aanleg van een warmtenet is weergegeven in de inspiratiekaart warmte hieronder
- Een moeilijk aan te pakken doelgroep zijn de huurwoningen, in Oudenaarde zijn er 639 huurwoningen (zie ook <https://provincies.incijfers.be> rapport wonen)
- Om energiearmoede te bestrijden en te voorkomen, zijn sociale maatregelen, begeleiding en alternatieve financieringsmogelijkheden belangrijke instrumenten. In Oudenaarde hebben 145 klanten elektriciteit met een **budgetmeter** (2020). Dit komt overeen met 10,5 budgetmeters per 1.000 huishoudelijke afnemers elektriciteit. In Oost-Vlaanderen gaat het om 17,2 per 1.000 en in het Vlaams Gewest om 13,8 per 1.000 (cfr. conclusies 2.2)
- Gezien de stijgende energieprijzen in 2022 is er een urgente aandrang tot het nemen van energiebesparende ingrepen, groot of klein om de kosten terug te dringen. Dit kan een kans zijn om huishoudens aan te sporen tot renoveren.

Woongelegenheden naar bouwjaar

percentage t.o.v. woongelegenheden

Oudenaarde

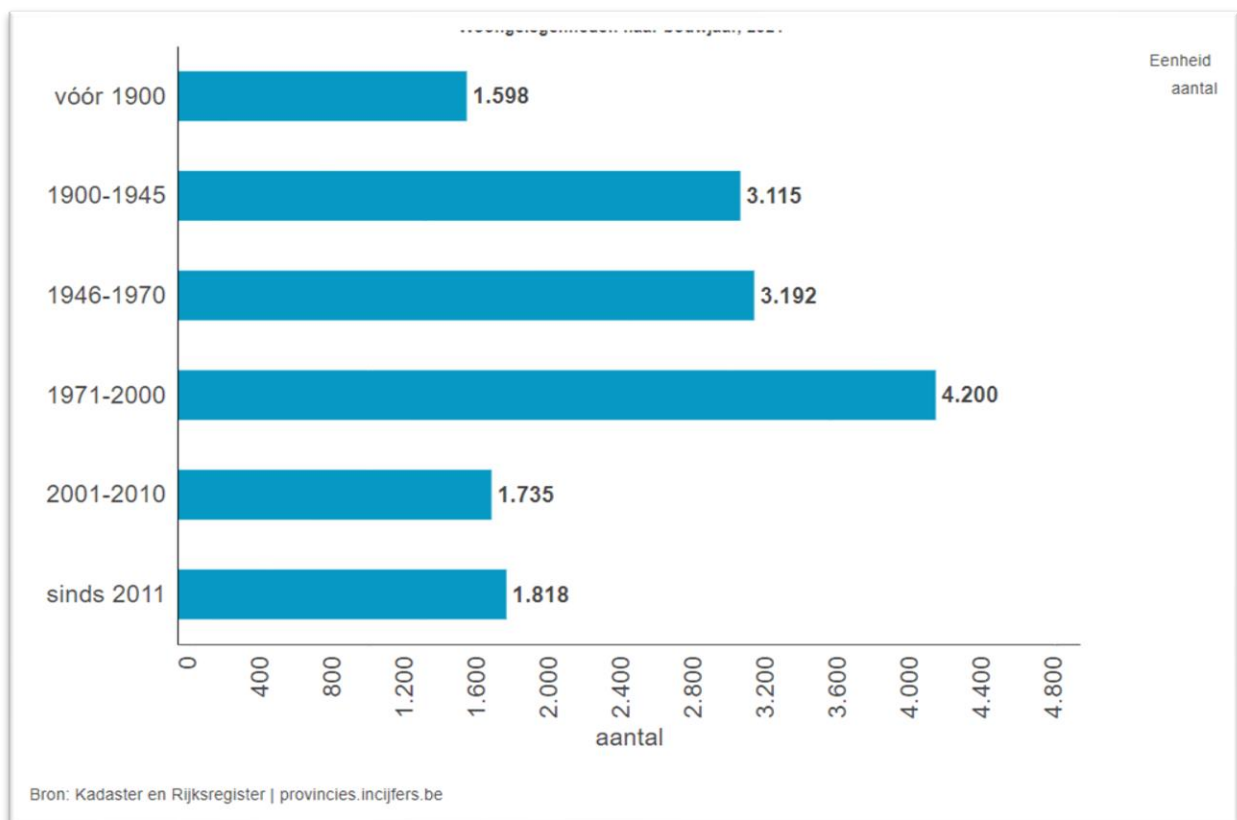
Oost-Vlaanderen

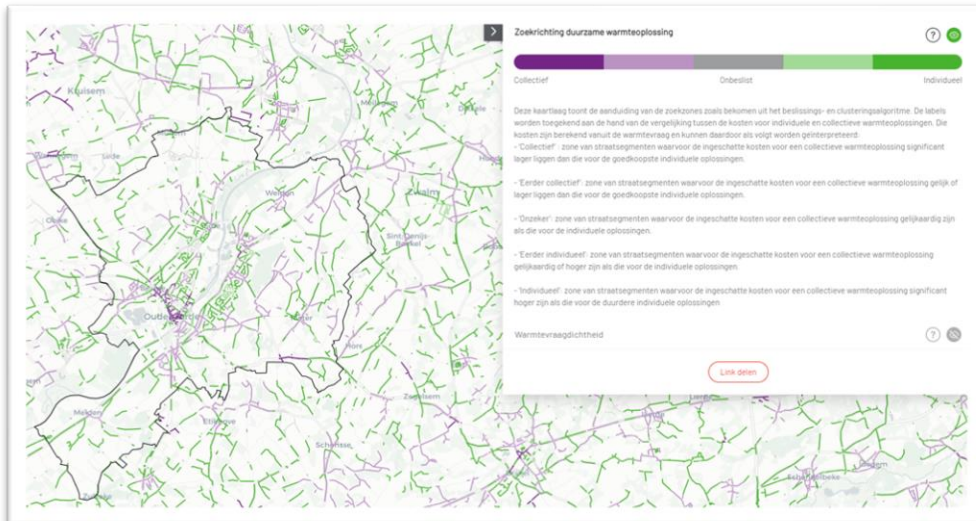

0 20 40 60 80 100

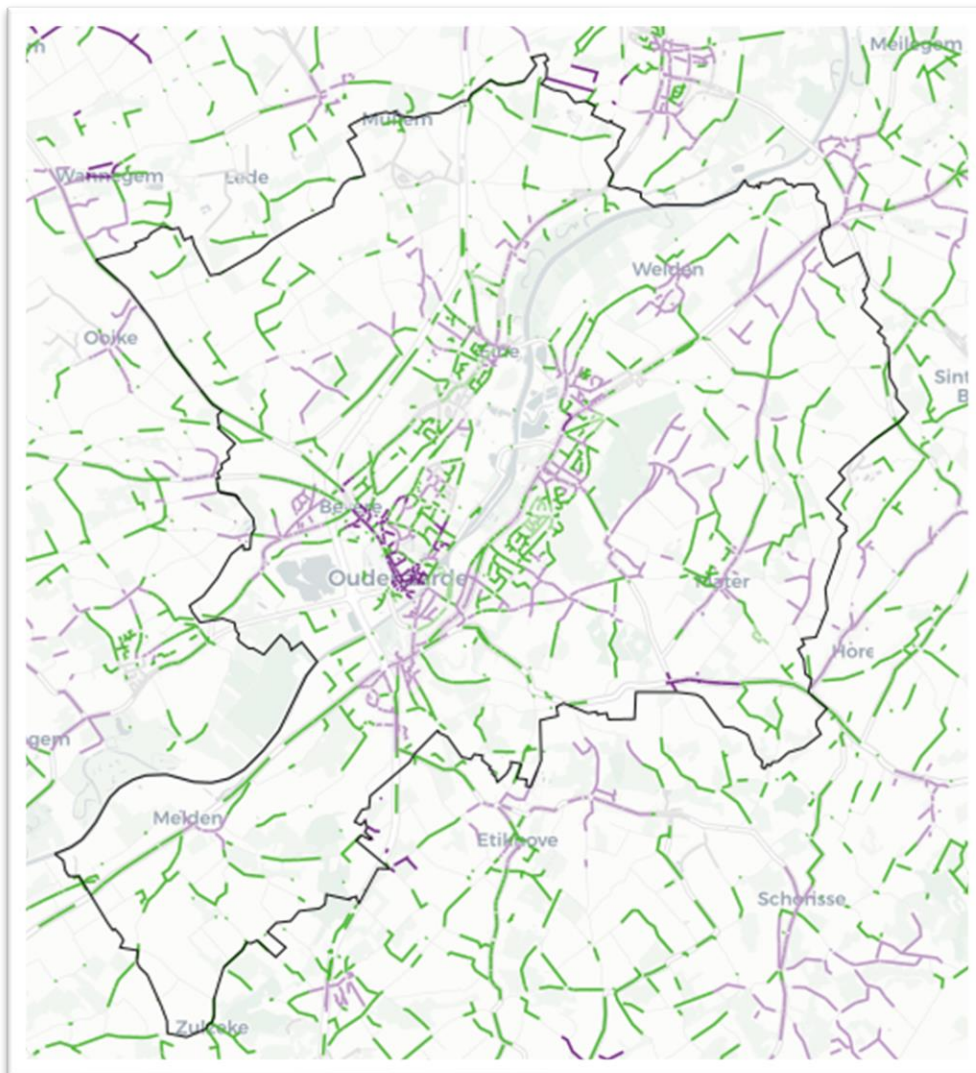
● vóór 1900 ● 1900-1945 ● 1946-1970 ● 1971-2000 ● 2001-2010 ● sinds 2011

Kadaster en Rijksregister | provincies.incijfers.be | 2021

Inspiratiekaart warmtezonering (Bron: www.inspiratiekaartwarmtezonering.be)

Detail Oudenaarde warmtezonering (Bron: www.inspiratiekaartwarmtezonering.be)

Voor de stad Oudenaarde zijn er volgende kansen:

- Op vlak van het gebruik en verbruik van fossiele brandstoffen voor het verwarmen van de woning scoort Oudenaarde een stuk hoger dan het Provinciaal of Vlaams gemiddelde. Het grootste aandeel van de huishoudens in onze stad verwarmt nog steeds op fossiele brandstoffen. Er moet ingezet worden op een omschakeling naar groene, duurzame energie.
- In de meerjarenplanning is het ondersteunen van burgers in de transformatie en renovatie van oude en ongeschikte woningen door middel van subsidieverlening opgenomen als prioritaire actie (ACT-12)
- Bekijken van de mogelijkheden op vlak van restwarmte bij de ontwikkeling van het Ruimtelijk Uitvoeringsplan Oudenaarde Linkeroever
- Inzetten op de ontwikkeling van een verdichtingsstrategie met aandacht voor alternatieve woonvormen

3.1.3. Doelstelling voor 2030

Er zal een geïntegreerd beleid nodig zijn dat de beleidsniveaus overschrijdt en bovendien verder gaat dan sensibiliseren en verleiden of overtuigen via bv. subsidies. Een transitie naar een **ander woonbeleid**, **kernversterking** en een **sterk verhoogde renovatiegraad** dringt zich op.

- Stad Oudenaarde zet in op **diepgaande renovaties met een doorgedreven energiebesparing** en een **versnelling van de vernieuwingsgraad** van haar residentiële gebouwen.
- De stad zet in op een **collectieve aanpak**, stimuleert **compacteren en bouwen** en nieuwe **gedeelde woonvormen**.
- De stad zet zich hierbij actief in op uitfasering van fossiele brandstoffen en de **transitie naar groene warmte**.
- De stad zet sterk in op **kernversterking** om de verdere versnippering en verspreiding van de bebouwing tegen te gaan.
- **Integratie van adaptatieprincipes** in het particulier woningbestand (zie adaptatieplan)

Stad Oudenaarde ondertekende het **Lokaal Energie- en Klimaatpact** tussen de Vlaamse overheid en lokale besturen en engageert zich in dat kader ook tot de volgende 2030-doelstelling:

- Opzetten van 50 collectief georganiseerde energiebesparende renovaties per 1.000 wooneenheden vanaf 2021 t.e.m. 2030

3.1.4. Maatregelen en acties

Maatregel	Beoogde CO ₂ reductie tegen 2030 (in ton CO ₂)	Indicator
Betere beglazing Doelstelling: 3.511 bijkomende "huishoudens met betere beglazing" tussen 2020 en 2030	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 1.720 ton tegen 2030	Uitbetaalde premies hoogrendementsbeglazing aan huishoudens
Dakisolatie Doelstelling: 4.213 bijkomende "huishoudens met dakisolatie" tussen 2020 en 2030	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 6.312 ton tegen 2030	Uitbetaalde premies dakisolatie aan huishoudens
Muurisolatie Doelstelling: 5.617 bijkomende "huishoudens met muurisolatie" tussen 2020 en 2030	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 5.530 ton tegen 2030	Uitbetaalde premies muurisolatie aan huishoudens
Vloerisolatie Doelstelling: 5.617 bijkomende "huishoudens met vloerisolatie" tussen 2020 en 2030	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 2.389 ton tegen 2030	Uitbetaalde premies vloerisolatie aan huishoudens
Warmtepomp ipv aardgasketel Doelstelling: 1.301 bijkomende "huishoudens met een warmtepomp ipv aardgasketel" tussen 2020 en 2030	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 2.894 ton tegen 2030	Uitbetaalde premies warmtepomp aan huishoudens
Warmtepomp ipv stookolieketel Doelstelling: 137 bijkomende "huishoudens met een warmtepomp ipv stookolieketel" tussen 2020 en 2030	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 446 ton tegen 2030	Uitbetaalde premies warmtepomp aan huishoudens
Warmtepompboiler Doelstelling: 702 bijkomende "huishoudens met een warmtepompboiler" tussen 2020 en 2030	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 395 ton tegen 2030	Uitbetaalde premies warmtepompboiler aan huishoudens

Maatregel	Beoogde CO ₂ reductie tegen 2030 (in ton CO ₂)	Indicator
Zonneboiler Doelstelling: 3.511 bijkomende "huishoudens met een zonneboiler" tussen 2020 en 2030	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 1.372 ton tegen 2030	Uitbetaalde premies zonneboiler aan huishoudens
Energie opslag met behulp van thuisbatterijen Doelstelling: 703 bijkomende "huishoudens met zonnepanelen en een thuisbatterij" tussen 2020 en 2030	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 337 ton tegen 2030	Uitbetaalde premies zonnepanelen én thuisbatterij aan huishoudens
Reductie gemiddeld energieverbruik bij huishoudens voor verwarming en elektriciteit door gedragsinterventie Doelstelling: 7.022 bijkomende "huishoudens met gedragsaanpassing" tussen 2020 en 2030	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 414 ton tegen 2030	Aantal bereikte mensen aan de hand van infosessies

Doorlopende actie PLAN 2020

Nieuwe actie PLAN 2030

Verwachte reductie tegen 2030

Met deze maatregelen en acties beoogt de stad Oudenaarde om tussen 2020 en 2030 de jaarlijkse CO₂ uitstoot door huishoudens te verminderen met **23.248 ton**.

Rekening houdend met de evolutie van de CO₂-uitstoot tot 2019 (- 6.398 ton) en de beoogde reductie van de CO₂-uitstoot van de sector huishoudens tussen 2020 en 2030 (- 23.248 ton) verminderen we de CO₂-uitstoot voor de sector huishoudens met **47 %** tegen 2030 t.o.v. 2011.

3.2. Transport

Toekomstvisie 2050

In 2050 is de CO₂-uitstoot van transport gedaald tot nul door een transitie naar slimme en duurzame mobiliteit. Verplaatsingen met zacht, gedeeld of elektrisch vervoer, aangedreven door 100% hernieuwbare energie, zijn de norm. Het aantal benodigde voertuigen en het grondstoffenverbruik zijn afgenomen dankzij de uitbreiding van mobiliteitsdiensten.

De transportsector is één van de sectoren die het meest CO₂ uitstoten. De uitdagingen voor deze sector zijn enorm als we bedenken dat het aantal personenwagens tussen 2011 en 2020 nog is toegenomen met 13% op het Vlaamse niveau⁵, en maar liefst 95,7% van het Vlaamse wagenpark bestaat uit benzine- en dieselwagens⁶. De noodzakelijke drastisch daling van de uitstoot door transport vraagt om een **grondige transitie van ons mobiliteitssysteem**.

De grootste uitdaging betreft de **vermindering van de noodzaak of behoefte om zich te verplaatsen** (minder voertuig- en vliegtuigkilometers) samen met een **technologische shift** naar groene, milieuvriendelijke en emissievrije transportmodi.

Om een kentering in het mobiliteitsbeleid te realiseren, is een aanpassing van onze **ruimtelijke planning** van cruciaal belang. Een goede ruimtelijke ordening kan de vervoersvraag doen dalen. Dit gebeurt door verkeersgenererende functies in de buurt van woon- en werkkernen te brengen en te koppelen aan het openbaar vervoersnetwerk en het (bovenlokaal) fietsnetwerk (**mobiliteitsassen en knooppunten**).

Bij de (her)aanleg en organisatie van gemeentelijke wegen en openbare ruimten zorgt de stad voor voldoende ruimte voor voetgangers, fietsers en openbaar vervoer (**STOP-principe**). Ook de **verbetering van de fietsinfrastructuur** zijn daarbij belangrijk. Door meer te investeren in kwalitatieve zachte verbindingen, worden verplaatsingen te voet of met de fiets aantrekkelijker gemaakt.

⁵ Bron: Provincies in cijfers: Algemene Directie Statistiek - StatBel

⁶ Provincies in cijfers: Algemene Directie Statistiek - StatBel

Voor verplaatsingen die met de wagen gebeuren, wordt gekeken naar een wagenpark met een lage uitstoot of nuluitstoot. In het Vlaamse klimaatplan staat dat vanaf 2030 alle nieuw verkochte personenwagens koolstofarm moeten zijn, waarvan de helft minstens emissievrij⁷. De evolutie naar **(gedeelde) emissievrije wagens** is dus aan een versnelling toe. Elektrische wagens bijvoorbeeld zijn efficiënter en verbruiken heel wat minder energie dan fossiele wagens. Bovendien stoten ze minder CO₂ uit.

Voor wat betreft het **goederenvervoer** zit de uitdaging in het verminderen van de kilometers door de modal shift naar waterwegen (Schelde), alsook minder wegtransport door het stimuleren van meer lokale producten, consuminderen, efficiëntere logistieke stromen,...

Gemeenten kunnen deze overgang versnellen, door te investeren in een slim laadnet of de uitbouw ervan te stimuleren. Belangrijk is hierbij tegelijk de focus te leggen op gedeelde (emissievrije) voertuigen en collectief openbaar vervoer. Een **daling van het totale voertuigenwagenpark** blijft de prioritaire doelstelling, mits we hierbij kunnen instaan voor geschikte alternatieven die (minstens) hetzelfde gemak en comfort kunnen bieden aan de burger.

Inzetten op **gedeeld gebruik van voertuigen** en het aanbieden van 'Mobility As a Service' (reizigers maken gebruik van mobiliteitsdiensten van een aanbieder in plaats van eigen vervoer) zijn ook belangrijke strategieën om de CO₂-uistoot van transport te reduceren.

⁷ Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030, pp. 38

3.2.1. Wat is er al gebeurd?

In hoofdstuk 2.4. staat de evolutie van de CO₂ uitstoot door transport beschreven.

Hierna volgt een overzicht van de belangrijkste acties die de gemeente ondernomen heeft en de voornaamste resultaten:

- Inzetten op veilige schoolomgevingen door invoeren van zone 30, en het inrichten van veilige schoolstraten om de veiligheid voor voetgangers en fietsers te vergroten en bijgevolg te promoten.
- Er is een trage wegenplan opgemaakt in samenwerking met het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen (RLVA) waarbij jaarlijks enkele trage wegen worden opgewaardeerd.
- Uitbreiden van het bestaande aanbod van deelmobiliteit (zoals Cambio en Blue Bikes) waarbij ook mobipunten worden uitgerold.
- Om mobiliteit in Oudenaarde te optimaliseren wordt een nieuw mobiliteitsplan opgemaakt voor de stad, inclusief een participatief traject om tot een duurzame mobiliteit te komen.
- De schoolroutekaart met veilige routes voor fietsers werd aangepast en geoptimaliseerd. Er wordt ook gewerkt aan een digitale interactieve versie.

3.2.2. Uitdagingen en kansen voor Oudenaarde

Voor de gemeente zijn er volgende kansen en uitdagingen:

- Het aandeel elektrische en hybride wagens zit momenteel in stijgende lijn, al blijven de absolute cijfers nog steeds laag. Om het gebruik en aankoop van dergelijke wagens te promoten moet worden ingezet op het faciliteren ervan, onder meer door het plaatsen van bijkomende laadpalen.
- Een heel groot deel van de verplaatsingen in Oudenaarde gebeurt met de wagen. Er moet worden ingezet op een modal shift richting het gebruik van het openbaar vervoer of de fiets/te voet. Een belangrijk onderdeel hierbij is een het induceren van een mental shift met positieve benadering. Daarbij proberen we burgers te engageren, informeren en sensibiliseren om te kiezen voor duurzamere alternatieven in plaats van zaken te gaan onderwerpen of verbieden.
- Het aanbod aan fietsstraten verder uitbreiden, en de fietsinfrastructuur te verbeteren, zoals ook opgenomen in het meerjarenplan (ACT-25). Om voor de fietsers in Oudenaarde een veilige verplaatsing mogelijk te maken wordt systematisch geïnvesteerd in het structureel opwaarderen van fietsknooppunten. Daarnaast wordt voor fietspaden langs lokale wegen ook gekeken of fietsbruggen en/ of fietstunnels soelaas kunnen bieden (bv. fietstunnel Leupegem).
- Er wordt gestreefd naar duurzame verplaatsingen binnen het stadscentrum.
- Investeren in nieuwe fietsinfrastructuur zoals fietsbruggen en fietstunnels om een veilige oversteek te creëren voor fietsers.

Aanwezige laadinfrastructuur:

Een onderscheid wordt gemaakt tussen publieke laadpalen die voor iedereen ten allen tijde toegankelijk zijn, semi-publieke laadpalen die enkel toegankelijk zijn voor klanten of tijdens bepaalde openingsuren, of private laadpalen die enkel toegankelijk zijn voor de eigenaar. Gemeenten kunnen het gebruik van elektrische wagens faciliteren door laadinfrastructuur te voorzien. In onderstaande tabel worden het aantal publieke laadpalen voor elektrische voertuigen in Oudenaarde getoond.

Tabel 7 | Evolutie van de publieke laadpunten voor elektrische voertuigen in Oudenaarde (2020-2022)

	2020	2021	2022
publieke laadpunten	22	30	28

Bron: Eco-Movement via Departement Mobiliteit en Openbare Werken | provincies.incijfers.be

3.2.3. Doelstelling voor 2030

De stad Oudenaarde streeft ernaar om het aantal voertuigkilometers voor personenvervoer en voor goederenvervoer op haar grondgebied sterk te verminderen. De resterende voertuigkilometers worden emissievrij.

Hiertoe wil ze maximaal inzetten op

- Een **goede ruimtelijke planning** die functies lokaliseert in functie van nabijheid en een goede bereikbaarheid met fiets en openbaar vervoer
- Een **modal shift** naar stappen, fietsen, openbaar vervoer, en mobiliteitsdiensten (zoals gedeeld vervoer) voor woon-werkverkeer, schoolverkeer en overige verplaatsingen
- Versterken van de evolutie naar **emissievrije wagens**
- Verminderen van het aantal goederenvervoertuigkilometers over de weg door een modal shift naar waterwegen
- Een energiezuinig rij- en mobiliteitsgedrag

De stad Oudenaarde ondertekende het **Lokaal Energie- en Klimaatpact** tussen de Vlaamse overheid en lokale besturen en engageert zich in dat kader ook tot de volgende 2030-doelstellingen:

- Per 1.000 inwoners 1 “toegangspunt” (toegang tot een deelwagen) voorzien voor een (koolstofvrij) deelsysteem tegen 2030
- Per 100 inwoners 1 laadpunt voorzien tegen 2030
- 1 meter nieuw of structureel opgewaardeerd fietspad extra per inwoner voorzien vanaf 2021 t.e.m. 2030

3.2.4. Maatregelen en acties

Maatregel	Beoogde CO ₂ reductie tegen 2030 (in ton CO ₂)	Indicator
Autodelen Doelstelling: 1.583 aantal bijkomende "autodelers" tussen 2020 en 2030	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 273 ton tegen 2030	Aantal bijkomende autodelers via autodeelplatformen, carpoolen, etc.
Autodelen van elektrische voertuigen Doelstelling: 792 aantal bijkomende "autodelers van elektrische voertuigen" tussen 2020 en 2030	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 92 ton tegen 2030	Aantal bijkomende autodelers van enkel elektrische voertuigen
Brandstofshift: elektrische voertuigen Doelstellingen: 1.649 bijkomende "elektrische voertuigen" tussen 2020 en 2030	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 2.357 ton tegen 2030	Aantal nieuw ingeschreven elektrische voertuigen
Modal shift naar fiets/ te voet Doelstelling: 9.747.137 aantal "autokilometers worden vervangen door verplaatsingen met de fiets/te voet" op lokale en gewestwegen tussen 2020 en 2030	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 2.954 ton tegen 2030	Vermindering van het aantal autokilometers
Autoluwe zone in de binnenstad Doelstelling: experimenteren met "1 autoluwe zone in de binnenstad" tussen 2020 en 2030	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 838 ton tegen 2030	Reductie aantal voertuigkilometers in stadscentrum

Doorlopende actie PLAN 2020
Nieuwe actie PLAN 2030

Verwachte reductie tegen 2030

Met deze maatregelen en acties beoogt de stad Oudenaarde om tussen 2020 en 2030 de jaarlijkse CO₂ uitstoot door transport te verminderen met **6.514 ton**.
Rekening houdend met de evolutie van de CO₂-uitstoot tot 2019 (+ 963 ton) en de beoogde reductie van de CO₂-uitstoot van de sector transport tussen 2020 en 2030 (- 6.514 ton) verminderen we de CO₂-uitstoot voor de sector transport met **13 %** tegen 2030 t.o.v. 2011.

3.3. Gemeentelijke voorbeeldfunctie

Toekomstvisie 2050

In 2050 vervult Oudenaarde haar voorbeeldfunctie:

- Alle gemeentelijke gebouwen zijn energieneutraal en stoten netto geen CO₂ meer uit. De gebouwen in eigendom of beheer van de gemeente worden niet meer verwarmd op basis van fossiele brandstoffen zoals stookolie en aardgas maar met milieuvriendelijke verwarmingssystemen (individueel of collectief via warmtenet).
- De openbare verlichting in de gemeente is energiezuinig en slim aangestuurd.
- Het gemeentebestuur en –personeel verplaatst zich op duurzame wijze van en naar het werk en op dienstverplaatsing.

De **gebouwensector** biedt een groot potentieel voor het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen, enerzijds door het beperken van de energievraag en anderzijds door het toepassen van de geschikte technologieën. De Europese richtlijn 'Energieprestatie van gebouwen' legt de Europese lidstaten op dat tegen 2021 alle nieuwe gebouwen bijna-energie neutraal moeten zijn. Voor overheidsgebouwen geldt deze verplichting sinds 2019⁸. De gemeenten moeten dus sinds 2019 voor elke nieuwbouw voldoen aan de BEN-normen. Bij gemeentelijke bouwprojecten moet de gemeente streven naar een minimale milieu-impact waarbij men rekening houdt met duurzaam materiaalgebruik, efficiënt ruimtegebruik, rationeel energiegebruik, goede waterhuishouding, zuidelijke oriëntatie, luchtdichte afwerking, enz.

Daarnaast formuleerde de Vlaamse regering in het Regeerakkoord 2019-2024 een CO₂-reductie-doelstelling en energiebesparingsdoelstelling voor de gebouwen en technische infrastructuur van de lokale besturen: een reductie van CO₂-emissies met 50% in 2030 t.o.v. 2015 én een jaarlijkse primaire energiebesparing van 3,0% vanaf 2020. Deze doelstelling is ook opgenomen in het Vlaams Energie- en Klimaatpact dat door de gemeente werd ondertekend in 2021.

Het verbruik van de **openbare verlichting** daalt (per lichtpunt) systematisch door investeringen in energiezuinige verlichting (ledlampen en –armaturen) en door het doven en dimmen van de lichten (bijvoorbeeld 's nachts). Gemeenten investeren reeds volop in het energiezuinig maken van hun openbare verlichting en in het tegengaan van lichthinder en –vervuiling. Een groot deel van de gemeenten doet hiervoor een beroep op netbeheerder Fluvius.

De **gemeentelijke vloot** heeft relatief gezien een kleine impact op de totale CO₂-uitstoot binnen de gemeente. Toch kan de gemeente, door in te zetten op duurzame woon-werkverplaatsingen en dienstverplaatsingen, erg visueel het goede voorbeeld gaan stellen naar haar inwoners. Dit door bijvoorbeeld fietsleasing te voorzien voor het gemeentelijk personeel of de gemeentelijke vloot te vergroenen én open te stellen voor gebruik voor inwoners van de gemeente.

Tot slot is het **gemeentelijk aankoopbeleid** een instrument bij uitstek om de gemeentelijke voorbeeldrol op te nemen en stakeholders, inwoners, ... binnen de gemeente te inspireren.

⁸ Bron: Vlaams Klimaatbeleidsplan 2021-2030

3.4.1. Wat is er al gebeurd?

In hoofdstuk 2.5 staat de evolutie van de CO₂ uitstoot door de gemeentelijke gebouwen, vloot en de openbare verlichting beschreven.

Hierna volgt een overzicht van de belangrijkste acties die de gemeente ondernomen heeft en de voornaamste resultaten:

- Er wordt actief ingezet op een verduurzaming van de gemeentelijke vloot. Sinds 2015 worden dienstwagens van de stad vervangen door duurzamere modellen op CNG (samengedrukt aardgas), vanaf 2020 dienen nieuw aangekochte voertuigen zelfs elektrisch te zijn.
- Tijdens de werkuren kan gebruik gemaakt worden van een elektrische deelwagen voor dienstverplaatsingen.
- Verschillende verouderde gebouwen worden aangepakt door middel van een duurzame en energiebewuste renovatie.
- Bij nieuwbouwprojecten wordt uitsluitend fossielvrije verwarming geïnstalleerd
- Aanstellen van een bouwverantwoordelijke per gebouw binnen het patrimonium die zorgt voor opvolging van de verbruiksgegevens, sensibilisatie en rapportering.
- Uitwerking en opvolging van het energieactieplan.
- Plaatsen van zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen om zo het aandeel hernieuwbare energie te vergroten.
- Aanbieden van de mogelijkheid tot telewerken waardoor onder meer het aantal voertuigkilometers wordt gereduceerd.
- De straatverlichting wordt naargelang een uitgekiend stappenplan vervangen door duurzamere LED verlichting.
- Er wordt 100% groene stroom aangekocht.
- Er is mogelijkheid tot het leasen van een fiets, waarmee we het aantal voertuigkilometers voor dienstverplaatsingen en woon- en wegverkeer reduceren.

3.3.2. Uitdagingen en kansen voor Oudenaarde

Voor de gemeente zijn er volgende kansen en uitdagingen:

- Meer dan 80% van de gemeentelijke uitstoot is afkomstig van de gebouwen. Er ligt nog veel ruimte in het energiezuinig en energie-efficiënt maken van het patrimonium.
- De verwarming van gebouwen gebeurt hoofdzakelijk met aardgas. Hernieuwbare energiebronnen, zoals bijvoorbeeld warmtepompen, zouden hier kunnen zorgen voor een omschakeling.
- Bij renovatie van eigen gebouwen dient te worden ingezet op duurzaamheid op alle vlakken (materiaalgebruik, water, mobiliteit, energie-efficiëntie en hernieuwbare energie). Er wordt ook gekeken naar de mogelijkheid tot plaatsen van zonnepanelen.
- Enkele grotere renovatieprojecten op de planning: omvormen van site De Woeker tot een multifunctionele cultuursite met geothermische diepteboringen in combinatie met een

watercaptatieplan; renovatie van het Oud-Hospitaal voor een polyvalent cultureel gebruik als onderdeel van een groter stadsontwikkelingsproject; Renovatie van noodwoningen met geothermische diepteboorings en warmtepomp.

- Het koetshuis aan het administratief centrum wordt omgevormd tot een fietsenstalling voor personeelsfietsen, alsook laadpunten voor elektrische fietsen, bakfietsen en een dienstwagen. Er wordt ook een aanbod aan stadsfietsen voorzien voor dienstverplaatsingen. Op het dak worden zonnepanelen geplaatst waarvan de opgewekte energie zal worden gedeeld met het Administratief Centrum Maagdendale.
- Stimuleren van het gebruik van de elektrische deelwagens bij gebruik voor dienstverplaatsingen.
- Opmaak van een Strategisch Vastgoedplan waarbij een inventarisatie wordt gemaakt van alle gebouwen binnen het gemeentelijk patrimonium. Tegelijk wordt gekeken naar de behoeften van de gebouwen om uiteindelijk een strategie uit te werken waarbinnen een duidelijke toekomstvisie op het vastgoedbeheer wordt opgemaakt. Verder wordt het verbruik van het patrimonium ook gemonitord via de digitale tool E-lyse van netbeheerder Fluvius.

3.3.3. Doelstelling voor 2030

Oudenaarde zet maximaal in op rationeel energiegebruik en duurzaam (ver)bouwen en dit in al de gebouwen die zij bezit of gebruikt. Energieneutraliteit moet daarbij worden nagestreefd, met een maximale inpassing van hernieuwbare en duurzame energietechnieken. **Jaarlijks wordt een primaire energiebesparing van 3,0% nagestreefd** (cfr Vlaams energie- en klimaatpact). **Tegen 2030 wordt een reductie van 50% nagestreefd van de CO₂-uitstoot (eigen patrimonium) tov 2015.**

De gemeente **Oudenaarde** streeft ernaar om in **2030 volledig overgeschakeld te zijn naar LED verlichting** van de gemeentewegen (Vlaams regeerakkoord).

De gemeente **Oudenaarde** streeft ernaar om **de mobiliteit van haar ambtenaren en schepenen te verduurzamen** door het optimaliseren van het wagenpark, het verminderen van het aantal voertuigkilometers voor zowel woon-werkverplaatsingen als dienstverplaatsingen en een verbetering van de milieukeurmerken van de vloot en de gebruikte brandstoffen.

De stad Oudenaarde zet maximaal in op een duurzaam aankoopbeleid.

3.3.4. Maatregelen en acties

Maatregel	Beoogde CO ₂ reductie tegen 2030 (in ton CO ₂)	Indicator
<p>Reductie emissies gemeentelijke gebouwen</p> <p>Doelstelling: 5.611 aantal "MWh minder energieverbruik" tussen 2020 en 2030</p>	<p>De beoogde CO₂-reductie bedraagt 1.145 ton tegen 2030</p>	<p>Vermindering energieverbruik gemeentelijke gebouwen</p>
<p>Fotovoltaïsche cellen bij gemeentelijke gebouwen</p> <p>Doelstelling: 3.703 aantal "MWh geproduceerd" tussen 2020 en 2030</p>	<p>De beoogde CO₂-reductie bedraagt 700 ton tegen 2030</p>	<p>Productie fotovoltaïsche cellen op gemeentelijke gebouwen</p>
<p>Reductie emissies gemeentelijke vloot</p> <p>Doelstelling: 709 aantal "MWh minder" tussen 2020 en 2030</p>	<p>De beoogde CO₂-reductie bedraagt 18 ton tegen 2030</p>	<p>Besparing aantal liter benzine/diesel gemeentelijke vloot</p>
<p>Reductie gemeentelijke openbare verlichting</p> <p>Doelstelling: 647 aantal "MWh minder verbruik" tussen 2020 en 2030</p>	<p>De beoogde CO₂-reductie bedraagt 133 ton tegen 2030</p>	<p>Vermindering energieverbruik openbare verlichting</p>
<p>Technologische shift (aankoop elektrische dienstauto's)</p> <p>Doelstelling: aankoop van 4 elektrische dienstauto's tussen 2020 en 2030</p>	<p>De beoogde CO₂-reductie bedraagt 6,2 ton tegen 2030</p>	<p>Aantal elektrische dienstwagens aangekocht</p>
<p>Modal shift (verplaatsingen door fiets/te voet ipv dienstauto's)</p> <p>Doelstelling: 50.000 aantal "minder jaarlijkse voertuigkilometers door dienstauto's" tussen 2020 en 2030</p>	<p>De beoogde CO₂-reductie bedraagt 10 ton tegen 2030</p>	<p>Reductie in aantal jaarlijkse voertuigkilometers</p>
<p>Relighting</p> <p>Doelstelling: vervanging van verlichting in 5 gemeentelijke gebouwen tussen 2020 en 2030</p>	<p>De beoogde CO₂-reductie bedraagt 9 ton tegen 2030</p>	<p>Aantal gebouwen waar verlichting wordt vervangen naar LED</p>
<p>Hernieuwbare energiebronnen bij gemeentelijke gebouwen</p> <p>Doelstelling: Doelstelling: 2.000 aantal "MWh geproduceerd door hernieuwbare energie" tussen 2020 en 2030</p>	<p>De beoogde CO₂-reductie bedraagt 414 ton tegen 2030</p>	<p>Productie door hernieuwbare energiebronnen op gemeentelijke gebouwen</p>

Doorlopende actie PLAN 2020

Nieuwe actie PLAN 2030

Verwachte reductie tegen 2030

Met deze maatregelen en acties beoogt de gemeente Oudenaarde om tussen 2020 en 2030 de jaarlijkse CO₂ uitstoot door de gemeentelijke gebouwen, vloot en openbare verlichting te verminderen met **2.435 ton**.

Rekening houdend met de evolutie van de CO₂-uitstoot tot 2019 (+ 540 ton) en de beoogde reductie van de CO₂-uitstoot van de sector gemeente tussen 2020 en 2030 (- 2.435 ton) verminderen we de CO₂-uitstoot voor de sector gemeente met **86 %** tegen 2030 t.o.v. 2011.

3.4. Lokale productie van hernieuwbare energie

Toekomstvisie 2050

In 2050 is de transitie naar een zelfvoorzienend en veilig energiesysteem op basis van hernieuwbare energie en groene (rest)warmte voltooid. Door minder energie te verbruiken en de resterende energiebehoefte in te vullen met hernieuwbare energie, verwarmen we niet meer op basis van fossiele brandstoffen (stookolie, gas, steenkool). Tegen 2050 moet het volledige energieverbruik in gebouwen, transport, landbouw en industrie uit hernieuwbare bronnen komen. Hernieuwbare elektriciteit en groene warmte dekken de energievraag en worden maximaal lokaal geproduceerd. Waar collectieve warmtevoorzieningen mogelijk zijn, zorgen warmtenetten voor groene warmte. De inzet van biomassa wordt beperkt tot een hoeveelheid die duurzaam en lokaal beschikbaar is.

Met ongeveer 85% van het huishoudelijk energieverbruik dat naar verwarming gaat en meer dan 90% van de huishoudens die daarvoor gas of stookolie gebruiken, is er nog heel wat werk aan de winkel in de **transitie naar groene warmte**. Om een nul-uitstoot van CO₂ te bereiken, zullen tussen nu en 2050 jaarlijks zo'n 100.000 Vlaamse huishoudens hun warmtevoorziening moeten vergroenen⁹. Er werd dan ook reeds beslist door de Vlaamse overheid om vanaf 2021 geen aardgasaansluitingen meer toe te staan bij nieuwe grote projecten van verkavelingen, appartementsgebouwen en groepswoninggebouwen¹⁰, ook mogen er geen stookolieketels meer verkocht en geplaatst worden. Het is ook een belangrijk actiepoint binnen het Vlaams Energie- en Klimaatpact. Om de transitie naar groene warmte mogelijk te maken, dienen gemeenten nu al na te denken over welke oplossingen er waar in de gemeente opportuun zijn. Een **warmtebeleidsplan** wordt best opgemaakt om een duidelijke visie te hebben op waar in de gemeente op termijn warmtenetten voorzien zullen worden en waar individuele oplossingen nodig zijn zoals warmtepompen.

Om de energietransitie mogelijk te maken, moet de totale energievraag sterk worden teruggebracht door **energiebesparing** en **efficiëntiewinsten** in alle sectoren (trias energetica). Ze moet ook **slimmer gestuurd** worden, waarbij lokale productie en consumptie beter in evenwicht komen. Hier speelt ook het stimuleren van opslagcapaciteit een rol, alsook de nieuwe wetgeving omtrent energie-gemeenschappen die energiedelen en peer-to-peer handel mogelijk maakt¹¹.

Door **lokaal en regionaal maximaal in te zetten op duurzame energieproductie** op basis van hernieuwbare energiebronnen zoals wind en zon, winnen we aan autonomie. Niet alleen heeft de gemeente Oudenaarde hierin een belangrijke voorbeeldfunctie (zie ook 3.3), maar kan de gemeente ook andere doelgroepen (zoals bedrijven, scholen, particulieren...) informeren en stimuleren, alsook projecten faciliteren. De Provincie Oost-Vlaanderen maakte in 2009 een **beleidskader wind** als onderdeel van het provinciaal ruimtelijk structuurplan. Dit beleidskader geeft potentiële inplantingslocaties aan, zodat windturbines gestructureerd en weloverwogen hun plaats krijgen in het landschap. De provincie maakt ook per regio, via een participatief traject, een **ruimtelijke bovenlokale energievisie**

⁹ Bron: Memorandum voor de Vlaamse verkiezingen 2019, BBL

¹⁰ <https://www.energiesparen.be/verwarmen/aardgas-grote-projecten>

¹¹ <https://www.vreg.be/nl/energiegemeenschappen> : het gaat om de omzetting van twee Europese richtlijnen in een Vlaams decreet. Om energiegemeenschappen in de praktijk mogelijk te maken zijn nog uitvoeringsbepalingen en technische bepalingen nodig.

“Energielandschap 2050” op. Deze visie geeft aan waar in de regio ingezet kan worden op groot-schalige productie, opslag en omslag van duurzame energie.

Energiecoöperaties die de baten ook voor een stuk bij de burger leggen, helpen mee om het draagvlak voor hernieuwbare energieproductie te vergroten. In die zin kunnen gemeenten een rol spelen in het opleggen van (een al dan niet verplicht percentage van) burgerparticipatie bij projecten van hernieuwbare energie in de gemeente.

De transitie naar hernieuwbare energie levert bovendien heel wat extra jobs op¹². Het gebruik van hernieuwbare energie in plaats van fossiele energie betekent ook een enorme verbetering van onze luchtkwaliteit met positieve gevolgen voor onze gezondheid en lagere gezondheidskosten voor de maatschappij.

3.4.1. Wat is er al gebeurd?

In hoofdstuk 2.6 staat de evolutie van HE productie beschreven.

Hierna volgt een overzicht van de belangrijkste acties die de gemeente ondernomen heeft en de voornaamste resultaten:

- Er werd sterk ingezet op het installeren van PV installaties bij huishoudens onder meer door het gratis renovatieadvies aan huis, anderzijds door subsidies
- Ook voor plaatsing van andere hernieuwbare energiebronnen zijn er subsidies mogelijk: zoals voor zonneboilers, warmtepompen, warmtepompboilers en micro-warmtekrachtkoppelingen
- Er wordt ook gebruik gemaakt van de groepsaankopen voor PV installaties en thuisbatterijen via de Provincie Oost-Vlaanderen
- Er is onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van een ketelrenovatie met het potentieel aan beschikbare biomassa uit bosbeheer op het grondgebied

¹² Europese Commissie (2017). Voordelen van klimaatbescherming, ec.europa.eu/clima/citizens/benefits_nl

3.4.2. Uitdagingen en kansen voor Oudenaarde

Voor de gemeente zijn er volgende kansen en uitdagingen:

- Het aandeel geproduceerde lokale hernieuwbare energie verhogen. Net als het aandeel van lokale groene warmte. Momenteel wordt nog teveel verwarmd met fossiele brandstoffen
- Blijven inzetten op een toenemende benuttingsgraad van potentieel geschikte daken voor zonnepanelen in Oudenaarde
- Veder onderzoek en inspanningen om in Oudenaarde windenergie te produceren aan de hand van een aantal windturbines
- Bij ontwikkeling van nieuwe industrieterreinen of woonwijken rekening houden met kansen om restwarmte te gaan gebruiken voor verwarming van wooneenheden
- Bij renovatiewerken binnen het eigen patrimonium steeds inzetten op maximaal gebruik van hernieuwbare energiebronnen

3.4.3. Doelstelling voor 2030

De gemeente **Oudenaarde** stimuleert de lokale productie van hernieuwbare energie (bijv. zonne-energie, windenergie, water, kleinschalige biomassa,...) bij haar inwoners, organisaties en bedrijven en geeft zelf het goede voorbeeld;

De gemeente **Oudenaarde** ondersteunt en bevordert groene warmte (bijv. de ontwikkeling van warmtenetten, geothermie, warmtepompen,...) op haar grondgebied. Een warmtebeleidsplan zal hiervoor de basis vormen.

De gemeente **Oudenaarde** voorziet voldoende ruimte voor hernieuwbare energie.

Energiebesparing komt hierbij altijd op de eerste plaats.

De gemeente **Oudenaarde** ondertekende het **Lokaal Energie- en Klimaatpact** tussen de Vlaamse overheid en lokale besturen en engageert zich in dat kader ook tot de volgende 2030-doelstelling:

- Opzetten van één coöperatief/participatief energieproject per 500 inwoners met een totaal geïnstalleerd vermogen van 216 MW

3.4.4. Maatregelen en acties

Maatregel	Beoogde CO ₂ reductie tegen 2030 (in ton CO ₂)	Indicator
Fotovoltaïsche zonnepanelen bij huishoudens (installaties < 10 kW) Doelstelling: 42.129 kW bijkomend geïnstalleerd vermogen bij huishoudens die zonnepanelen plaatsen tussen 2020 en 2030	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 9.122 ton tegen 2030	Aantal kWh geproduceerd via PV op residentiële gebouwen (<i>vermogen < 10kW</i>)
Fotovoltaïsche zonnepanelen bij niet-residentiële gebouwen (installaties > 10 kW) Doelstelling: 50.000 kW bijkomend geïnstalleerd vermogen bij niet-residentiële gebouwen die zonnepanelen plaatsen tussen 2020 en 2030	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 9.215 ton tegen 2030	Aantal kWh geproduceerd via PV op niet-residentiële gebouwen (<i>vermogen > 10kW</i>)
Windturbines (3 MW) Doelstelling: 35.000 MWh geproduceerde windenergie via windturbines tussen 2020 en 2030	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 7.315 ton tegen 2030	Aantal MWh geproduceerde windenergie via windturbines
Restwarmtenetwerk Doelstelling: 3.165 MWh geproduceerd tussen 2020 en 2030	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 639 ton tegen 2030	Aantal MWh geproduceerd via warmtenetten

Doorlopende actie PLAN 2020
Nieuwe actie PLAN 2030

Verwachte reductie tegen 2030
 Met deze maatregelen en acties beoogt de gemeente Oudenaarde om tussen 2020 en 2030 door de lokale productie van hernieuwbare energie een jaarlijkse CO₂-reductie van **26.291 ton** en een jaarlijkse energieopbrengst van **130.294 MWh** hernieuwbare energie.

3.5. Industrie en tertiaire sector

Toekomstvisie 2050

In 2050 is het gebouwenpark van bedrijven, kantoren, zorginstellingen, scholen, ... volledig CO₂-neutraal voor verwarming, sanitair warm water, koeling en verlichting. Fossiele brandstoffen zijn volledig uitgefaseerd. Dit is gekoppeld aan een transitie naar een koolstofneutrale, circulaire industrie door een combinatie van procesverbetering, restroomvalorisatie en verhoging van de energie-efficiëntie. Een doordacht ruimtelijk beleid speelt hierin een sleutelrol. Om het gebruik van materialen en energie te optimaliseren worden goederen- en materiaalstromen verknoopt in HUBs¹³.

In de tertiaire sector¹⁴ en sector industrie is het belangrijk om op het gebouwniveau de pijlen te richten op de **versnelde energetische renovatie** van bestaande gebouwen, duurzame nieuwbouw, maximale inpassing van hernieuwbare en duurzame energietechnieken (zoals PV-panelen, zonneboilers, warmtepompen, warmteopslag, warmtekrachtkoppeling, ...) en rationeel energieverbruik. De Vlaamse Regering zette hiertoe een standaard uit voor de verschillende bouwtypes (o.a. kantoren, scholen) tegen 2021, namelijk bijna-energie neutraal (BEN). Ook door de beschikbare ruimtes beter te benutten en waar mogelijk te delen onder verschillende organisaties, kan heel wat bespaard worden zowel in ruimte als energieverbruik.

Inzetten op energie-efficiëntie en duurzame energievoorziening maakt ondernemingen (zij het nu uit de tertiaire sector of uit de industrie) niet alleen weerbaarder tegen stijgende energieprijzen en energiecrisis, maar brengt ook andere voordelen met zich mee. Ondernemingen versterken zo ook automatisch hun concurrentiepositie en door het creëren van een klimaatvriendelijk imago verhoogt de marketingwaarde, de klantenbinding, de lokale en regionale inbedding van de onderneming of het bedrijf, ...

Bedrijven kunnen met Vlaanderen een Energiebeleidsovereenkomst (EBO) aangaan, waarbij men een energieactieplan dient op te maken¹⁵.

Grote bedrijven dienen een verplichte energieaudit te ondergaan (EED-audit).

Gemeenten kunnen bedrijven en organisaties verder ondersteunen via energicoaching, informatieuitwisseling, (doorverwijzing naar) renovatie- en bouwadvies, het opzetten van innovatieve pilootprojecten of bedrijven oproepen om deel te nemen aan bepaalde projectoproepen die gelanceerd worden vanuit andere instanties, Gemeenten kunnen evenzeer een aantal zaken opleggen via verordenende instrumenten; bijvoorbeeld via het gemeentelijk vergunningenbeleid, het vastleggen van voorwaarden in een RUP,

Specifiek voor **de industriële sector** zullen **energie-efficiëntie en procesverbetering**, door het gebruik van de best beschikbare technieken (BBT) en het nuttig aanwenden van reststromen, een verdere uitstootverlaging mogelijk maken. Het VLAREM bepaalt overigens dat exploitanten van ingedeelde

¹³ HUBs zijn centrale punten waar voorzien wordt in de opslag, verwerking, opwekking en productie van verschillende inkomende en uitgaande stromen. Die HUBs worden via slimme en duurzame logistieke systemen verbonden.

¹⁴ De sector tertiair omvat kantoren en administraties, horeca, handel, gezondheidszorg, onderwijs en maatschappelijke dienstverlening.

¹⁵ <https://ebo-vlaanderen.be/nl>

inrichtingen steeds de BBT moeten toepassen; zowel bij de keuze van behandelingsmethodes op het niveau van de emissies, als bij de keuze van de bronbeperkende maatregelen (bv. aangepaste productietechnieken en grondstoffenbeheersing)¹⁶.

Op het niveau van **bedrijventerreinen** moet er gestreefd worden naar samenwerking, gericht op het verminderen van het energieverbruik, het gebruik van reststromen (o.a. warmte en grondstoffen) en het produceren van hernieuwbare energie. Zo biedt de nieuwe wetgeving rond energiegemeenschappen¹⁷ meer kansen voor uitwisseling van energiestromen op bedrijventerreinen. Ook zijn er verschillende actoren actief in het verduurzamen van bedrijventerreinen (bv. de POM Oost-Vlaanderen) waarmee de gemeente het partnerschap kan versterken.

3.5.1. Wat is er al gebeurd?

In hoofdstuk 2.3 staat de evolutie van de CO₂ uitstoot door de sector industrie en de tertiaire sector beschreven.

Hierna volgt een overzicht van de belangrijkste acties die de gemeente Oudenaarde ondernomen heeft en de voornaamste resultaten:

- Project ZOVER waarbij KMO's in Oudenaarde werden gestimuleerd om de energie-efficiëntie van hun bedrijf te verhogen. Zowel op vlak van productie als van hun gebouwen.

3.5.2. Uitdagingen en kansen voor Oudenaarde

Voor de gemeente Oudenaarde zijn er volgende kansen en uitdagingen:

- De tertiaire en industrie sector is verantwoordelijk voor een groot aandeel van onze gemeentelijke CO₂ uitstoot. Tot op heden werden er echter slechts weinig maatregelen in- of uitgevoerd met het oog op deze sector. Er is dus nog heel wat potentieel in deze sector
- Ondersteuning bieden bij het uitvoeren van renovatiewerken met het oog op verhoogde energie-efficiëntie
- Aanpak van de leegstand van panden en handelszaken in de stadskern van Oudenaarde
- Opmaak van een duurzaam bedrijvenpaspoort bij ontwikkeling van nieuw bedrijventerrein
- Stijgende energieprijzen creëren kans om tertiaire sector en industrie aan te zetten tot nemen van energiebesparende maatregelen.

¹⁶ <https://omgeving.vlaanderen.be/beste-beschikbare-technieken-bbt>

¹⁷ <https://www.vreg.be/nl/energiegemeenschappen> : het gaat om de omzetting van twee Europese richtlijnen in een Vlaams decreet. Om energiegemeenschappen in de praktijk mogelijk te maken zijn nog uitvoeringsbepalingen en technische bepalingen nodig.

3.5.3. Doelstelling voor 2030

De gemeente **Oudenaarde** zal haar tertiaire sector aanmoedigen tot en ondersteunen bij het energetisch renoveren en/of duurzaam bouwen van haar gebouwen. Hiernaast wordt maximaal ingezet op de promotie van rationeel energie- en waterverbruik, het delen van ruimtes en een maximale inpassing van hernieuwbare en duurzame energietechnieken.

De gemeente **Oudenaarde** zal haar bedrijven aanmoedigen tot en ondersteunen bij de transitie naar energie-efficiënte en circulaire bedrijven.

De gemeente **Oudenaarde** promoot en ondersteunt onderzoek naar innovatieve processen en nieuwe technologieën.

De gemeente **Oudenaarde** kiest resoluut voor de ontwikkeling van duurzame, klimaatgezonde bedrijventerreinen met aandacht voor reststroomvalorisatie en uitwisseling van energie- en grondstoffenstromen.

3.5.4. Maatregelen en acties

Maatregel	Beoogde CO ₂ reductie tegen 2030 (in ton CO ₂)	Indicator
<p>Slimme energiemeters in lichte industrie</p> <p>Doelstelling: monitoren van elektriciteitsverbruik van processen binnen lichte industrie en besparen van 17.320 MWh tussen 2020 en 2030</p>	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 3.559 ton tegen 2030	Aantal MWh bespaard binnen de sector lichte industrie
<p>Relighting</p> <p>Doelstelling: Relighting van 50% van alle tertiaire gebouwen uit de sector handel en diensten tussen 2020 en 2030</p>	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 592 ton tegen 2030	Aantal gebouwen uit de sector handel en diensten dat relighting toepaste
<p>Betere beglazing</p> <p>Doelstelling: Betere beglazing in 15% van alle tertiaire gebouwen uit de sector handel en diensten tussen 2020 en 2030</p>	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 539 ton tegen 2030	Aantal gebouwen uit de sector handel en diensten dat betere beglazing plaatste
<p>Warmtepomp tertiaire sector</p> <p>Doelstelling: 5.293 MWh geproduceerd door warmtepompen in alle tertiaire gebouwen uit de sector handel en diensten tussen 2020 en 2030</p>	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 999 ton tegen 2030	Aantal geproduceerde MWh in alle tertiaire gebouwen uit de sector handel en diensten tussen 2020 en 2030
<p>Warmtepomp industrie</p> <p>Doelstelling: 10.899 MWh geproduceerd door warmtepompen in alle industriële gebouwen tussen 2020 en 2030</p>	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 2.262 ton tegen 2030	Aantal geproduceerde MWh in alle industriële gebouwen tussen 2020 en 2030
<p>Plaatsen van isolatie</p> <p>Doelstelling: Daling van 10% in energieverbruik van tertiaire gebouwen tussen 2020 en 2030</p>	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 2.772 ton tegen 2030	Aantal tertiaire gebouwen waar isolatie wordt geplaatst tussen 2020 en 2030

Doorlopende actie PLAN 2020
Nieuwe actie PLAN 2030

Verwachte reductie tegen 2030

Met deze maatregelen en acties beoogt Oudenaarde om tussen 2020 en 2030 om de jaarlijkse CO₂ uitstoot door de **tertiaire sector** te verminderen met **5.567 ton**. Voor de **sector industrie** gaat het om een jaarlijkse CO₂-reductie met **6.184 ton** tussen 2020 en 2030.

Rekening houdend met de evolutie van de CO₂-uitstoot tot 2019 voor industrie (*- 16.560 ton*) en de reductie van de CO₂-uitstoot van de tertiaire sector tot 2019 (*- 7.866 ton*) verminderen we de CO₂-uitstoot voor de **tertiaire sector** met **45 %** tegen 2030 t.o.v. 2011. Voor de **sector industrie** komt dit neer op een verminderde CO₂-uitstoot met **25 %** tegen 2030 t.o.v. 2011.

3.6. Landbouw

Toekomstvisie 2050

In 2050 is de uitstoot van broeikasgassen door land- en tuinbouw sterk gereduceerd. De voedselproductie is lokaler en duurzamer. Lokale productie en consumptie zijn op elkaar afgestemd. Dit leidt tot kortere ketens en het sluiten van kringlopen. Ons voedingspatroon is drastisch gewijzigd en er wordt minder vlees gegeten.

De **energiegebonden uitstoot** van de sector landbouw is eerder laag in vergelijking met andere sectoren. De belangrijkste CO₂-uitstoot in de landbouw is afkomstig van de verwarming van serres en stallen uit de glastuinbouw en intensieve veehouderij en het gebruik van off-road voertuigen. Inzetten op energiebesparing en hernieuwbare energie (groene warmte in de vorm van WKK en warmtepompen, zon, wind,...) zijn bijgevolg belangrijke maatregelen die kunnen zorgen voor een reductie van deze energetische emissies alsook de energiekost van landbouwbedrijven. Verder kunnen landbouwbedrijven ook inzetten op best beschikbare technieken (BBT) voor wat betreft hun productieprocessen.

De belangrijkste **niet-energetische bronnen van broeikasgassen** in de landbouw zijn de methaanproductie door de vergisting bij dierlijke spijsvertering en de mestopslag en de productie van lachgas door de opslag en aanwending van (dierlijke) meststoffen. Ook hier zijn er heel wat maatregelen voorhanden zoals het inkrimpen van de veestapel, het verhogen van de stikstofefficiëntie, het uitwerken van een goed mestmanagement, koolstofopslag in de bodem, het inzetten op precisielandbouw, ... die een reductie van deze niet-energetische emissies kunnen bewerkstelligen¹⁸.

Het is dus duidelijk dat één enkele maatregel, die deze emissies aanzienlijk zou verminderen, niet voorhanden is binnen de landbouwsector. De stad kan zich echter richten op het stimuleren van een **cluster van maatregelen**, die samen tot een belangrijke reductie kunnen leiden.

De stad kan maatregelen stimuleren die leiden tot een meer **duurzame landbouw**. Duurzame landbouw is economisch verantwoord, sociaal rechtvaardig en ecologisch leefbaar. Er worden productiemethoden gebruikt die rekening houden met het bewaren van de biodiversiteit en erop gericht zijn om de uitstoot van schadelijke gassen te beperken. Via o.m. voldoende diversificatie van teelten wordt de bodemkwaliteit behouden. In die zin formuleerde de Europese Commissie ook een doelstelling rond biologische landbouw: minstens 25% van de landbouwgrond in de EU moet biologisch zijn in 2030.

Indirect kan **de uitstoot in de volledige keten van landbouwer tot consument** gerationaliseerd worden door: (1) het aandeel dierlijke producten te verlagen ten voordele van plantaardige producten, (2) rekening houden met de mate van energieverbruik in de verwerking en bewaring van voeding en (3) de geografische oorsprong en transport.

¹⁸ Bron: voorontwerp Vlaams Klimaatbeleidsplan 2021-2030

3.6.1. Wat is er al gebeurd?

In hoofdstuk 2.3 staat de evolutie van de CO₂ uitstoot door landbouw beschreven.

Hierna volgt een overzicht van de belangrijkste acties die de gemeente ondernomen heeft en de voornaamste resultaten:

- Elke zaterdagvoormiddag vindt de Boerenmarkt plaats, waarbij producten rechtstreeks van bij de boer kunnen worden gekocht.
- Een lokaal voedselteam koopt producten aan bij lokale of regionale producenten waardoor producenten kunnen genieten van erkenning en waardering voor hun inspanningen en een eerlijke prijs krijgen. De consument krijgt in ruil daarvoor vers, duurzaam, gezond en betaalbaar voedsel. Het voedselteam is ondertussen niet langer actief.

3.6.2. Uitdagingen en kansen voor Oudenaarde

Voor de gemeente zijn er volgende kansen en uitdagingen:

- Een groot aandeel van de CO₂ uitstoot in de landbouwsector wordt veroorzaakt door het energieverbruik. Er ligt dus nog veel potentieel in het reduceren van dat verbruik en inzetten op energiezuiniger & energie-efficiëntere maatregelen
- Promoten van peilgestuurde drainage voor landbouwgebied in wateroverlastgevoelige zones.
- Inzetten op een vertraagde afvoer van hemelwater via niet afwaterende grachten.
- Stimuleren van opvang van hemelwater door plaatsing van hemelwaterputten, buffertanks, een foliebekken of opslagzakken.
- Nadenken over mogelijke subsidies die landbouwers kunnen ondersteunen bij het uitvoeren van energiebesparende maatregelen.
- Opzetten van een rechtstreekse informatiedoorstroming van onder andere subsidiemogelijkheden, projectoproepen, sensibilisatiecampagnes, etc. naar de landbouwers.

3.6.3. Doelstelling voor 2030

De gemeente Oudenaarde zet in op een doorgedreven energiebesparing en toepassing van hernieuwbare energie door de landbouwbedrijven op haar grondgebied. De gemeente streeft hierbij naar een energiebesparing van **6%**.

Daarnaast zet de gemeente in op het stimuleren van de landbouwbedrijven op haar grondgebied om maatregelen te nemen om de niet-energetische emissies van methaan en lachgas te reduceren.

Gemeente **Oudenaarde** ondersteunt haar landbouwbedrijven maximaal bij de omschakeling naar duurzame landbouw.

De gemeente neemt maatregelen om het aandeel dierlijke producten te verlagen ten voordele van plantaardige producten.

3.3.4. Maatregelen en acties

Maatregel	Beoogde CO ₂ reductie tegen 2030 (in ton CO ₂)	Indicator
<p>Pocketvergisters</p> <p>Doelstelling: Plaatsen van pocketvergisters op basis van rundermest bij landbouwbedrijven zodat 5% van het globaal energieverbruik wordt gedekt tussen 2020 en 2030</p>	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 1.676 ton tegen 2030	Aantal MWh geproduceerd via pocketvergisters en WKK
<p>Warmtepompen</p> <p>Doelstelling: Plaatsen van warmtepompen voor de productie van warm water en ruimteverwarming van serres zodat 10% van het totaal energieverbruik door de landbouw wordt gedekt tussen 2020 en 2030</p>	De beoogde CO ₂ -reductie bedraagt 1.196 ton tegen 2030	Aantal geproduceerde MWh via warmtepomp

Doorlopende actie PLAN 2020
Nieuwe actie PLAN 2030

Verwachte reductie tegen 2030

Met deze maatregelen en acties beoogt de gemeente om tussen 2020 en 2030 de jaarlijkse CO₂ uitstoot door landbouw te verminderen met **2.872 ton**.

De cijfers rond reductie van CO₂-uitstoot in de landbouwsector geven een vertekend beeld. Zie hoofdstuk 2.1 waarin aangetoond werd dat de sterke toename in CO₂-uitstoot te verklaren valt door een wijziging van hoofdactiviteiten van een bedrijf met een hoog aardgasverbruik.

3.7. Andere

Er zijn ook kansen waar de gemeente op kan inspelen die niet aan een specifieke sector te koppelen zijn. Denk aan algemene maatregelen die het draagvlak verhogen, of maatregelen gericht naar consumenten die gaan rond consuminderen of het stimuleren van korte keten, acties die inzetten op het stimuleren van een circulaire economie (delen, hergebruik, repareren,...),

3.7.1. Wat is er al gebeurd?

Hierna volgt een overzicht van de belangrijkste acties die de stad reeds ondernomen heeft en de voornaamste resultaten:

- Oudenaarde engageert zich voor de jaarlijkse “Week van de Duurzame Gemeente” vanuit de VVSG. Daarbij wordt de focus gelegd op verschillende duurzame thema’s, gecombineerd met een aanbod van thema-activiteiten.
- De stad Oudenaarde zet in op algemene duurzaamheid bij het organiseren van evenementen door onder andere het opleggen van strengere regels in verband met gebruik van herbruikbare bekertjes.
- Bij aankoop van kleinere machines wordt, indien mogelijk, steeds geopteerd voor toestellen op stroom of accuvoeding. Het gebruik van fossiele brandstoffen wordt daarbij zoveel als mogelijk vermeden
- Het groenaanbod in Oudenaarde wordt ook jaarlijks uitgebreid door zowel het aankopen van bosgebied, het bebossen van akkerland, of het omvormen van akkerland tot bloemrijke graslanden.
- Oudenaarde neemt ook deel aan de actie ‘Maai mei niet’ van Knack magazine waarbij heel wat vierkante meters niet gemaaid worden. Na afloop van de campagne kunnen burgers ook aangeven welke zones ze liever nog wat langer ongemaaid zijn door middel van de bordjes ‘Maai mij niet’ om zo waardevolle flora te behouden. Dat heeft ook zijn weerslag gehad in een aanpassing van het maaibeheer waardoor nu op heel wat plaatsen aan extensief maaibeheer wordt gedaan.
- Oudenaarde doet ook extra inspanningen om het label van “Groen- en Bloemengemeente” te verzilveren.
- Ook voor het label “Bijenvriendelijke stad” blijven we streven naar een perfecte score. Daarvoor doen we beroep op de opmaak van een bijenplan door een deskundige van Natuurpunt die Oudenaarde onder de loep neemt over hoe/waar het nog beter kan. De conclusies van de studies worden daarna opgenomen in het ecologisch groenbeheer van de stad.
- De Volkstuinjes in Oudenaarde bieden ook ruimte aan onze inwoners om op een duurzame manier eigen groenten/fruit te telen.
- Met “Oudenaarde Winkelstad” proberen we ook onze handelaars te ondersteunen door burgers aan te moedigen tot het lokaal consumeren.
- Verder ondersteunen we ook duurzame of klimaatvriendelijker burgerinitiatieven door middel van financiële ondersteuning met ons burgerbudget en de klimaatsubsidies.

- Er zijn tot nog toe ook al enkele erkende klimaatverenigingen die ondersteund worden door de stad: namelijk Repair Café en de Fietzersbond. We hopen dat aantal nog op te krikken.

3.7.2. Uitdagingen en kansen voor Oudenaarde

Voor de stad zijn er volgende kansen en uitdagingen:

- In samenwerking met COPRO wordt ondertussen ook gewerkt aan een label voor “natuurinclusief werken”. Hierbij wordt de ontwikkeling van duurzame groenvoorziening gestimuleerd, in combinatie met het optimaliseren van de daaraan verbonden ecosysteemdiensten. Het natuurinclusief werken heeft niet alleen zijn impact op de praktische uitvoering, maar ook bij het gebruik van natuurtechnische milieubouwmaterialen. Het label zou dan ook moeten worden opgenomen als duurzaamheids criterium in openbare bestekken.
- Tot heden wordt weinig gebruik gemaakt van onze subsidies voor klimaatgerichte projecten. We hopen in de toekomst meer inwoners, organisaties of verenigingen financieel te kunnen ondersteunen om hun ideeën of plannen te kunnen uitwerken.
- Op vlak van duurzame consumptie kunnen ook nog extra stappen worden gezet met het oog op voorkomen van voedselverspilling, reductie van huishoudelijk afval en het promoten van vegetarische maaltijden.
- Stad Oudenaarde kent al heel wat natuurgebieden en groenzones her en der verspreid over het grondgebied. In de toekomst willen we werken aan het connecteren van die gebieden zodat ze een aaneengesloten geheel vormen wat onze lokale biodiversiteit ten goede komt. In het kader van het Rond Ronse zal binnen Oudenaarde 40 ha bosuitbreiding worden gerealiseerd waarvan 16 ha in agrarisch gebied.

3.7.3. Doelstelling voor 2030

Als centrale kerndoelstelling wil Oudenaarde inzetten op “natuur en groen zit in ons DNA”. Dat doen we door een extensief groenbeheer en uitbreiding van ons bestaand groenareaal.

3.7.4. Maatregelen en acties

Maatregel	Indicator
Projectsubsidies voor klimaatverenigingen –en projecten Doelstelling: 10 gesubsidieerde klimaatverenigingen – en projecten tegen 2030	Totaal aantal projectsubsidies voor klimaatverenigingen –en projecten
Reductie van huishoudelijk afval Doelstelling: 7.021 ton /jaar tussen 2020 en 2030	Aantal voorkomen ton voedselverspilling

Doorlopende actie PLAN 2020
Nieuwe actie PLAN 2030

Hoewel de impact van de bovenstaande maatregelen ingeschat kan worden, werd gekozen om deze niet mee te nemen in de berekeningen. Deze meer indirecte maatregelen worden immers niet meegeteld binnen de scope van het Europese Burgemeestersconvenant.

4. Samenvatting

De totale CO₂ uitstoot op het grondgebied van Oudenaarde (zonder snelwegen) bedroeg 232.566 ton in 2011 en daalde tot 196.820 ton in 2020 (de laatst beschikbare meting). Dit is een daling van 15,4%. In 2020 was de industrie (niet ETS) verantwoordelijk voor het grootste aandeel van de uitstoot op het grondgebied (39,4%), gevolgd door de huishoudens (25,7%) en het transport (18,6%). De tertiaire sector (inclusief gemeentelijke gebouwen) is verantwoordelijk voor 13,7% van de CO₂-uitstoot. Tot slot is er nog de CO₂-uitstoot van de sectoren landbouw (1,1%) en de gemeentelijke openbare verlichting (0,2%). Een gedetailleerde analyse is te vinden in hoofdstuk 2 van dit plan.

Met de doelstellingen, maatregelen en acties opgenomen in dit plan wil de stad Oudenaarde, over alle sectoren heen, de CO₂ uitstoot op het grondgebied verminderen met **40% in 2030 t.o.v. 2011 of 33,8% t.o.v. 2019**. Daarbij zal ingezet worden op enerzijds een sterke vermindering van het energieverbruik en anderzijds een toename van de lokale productie van hernieuwbare energie. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de beoogde procentuele CO₂ reductie binnen elke sector.

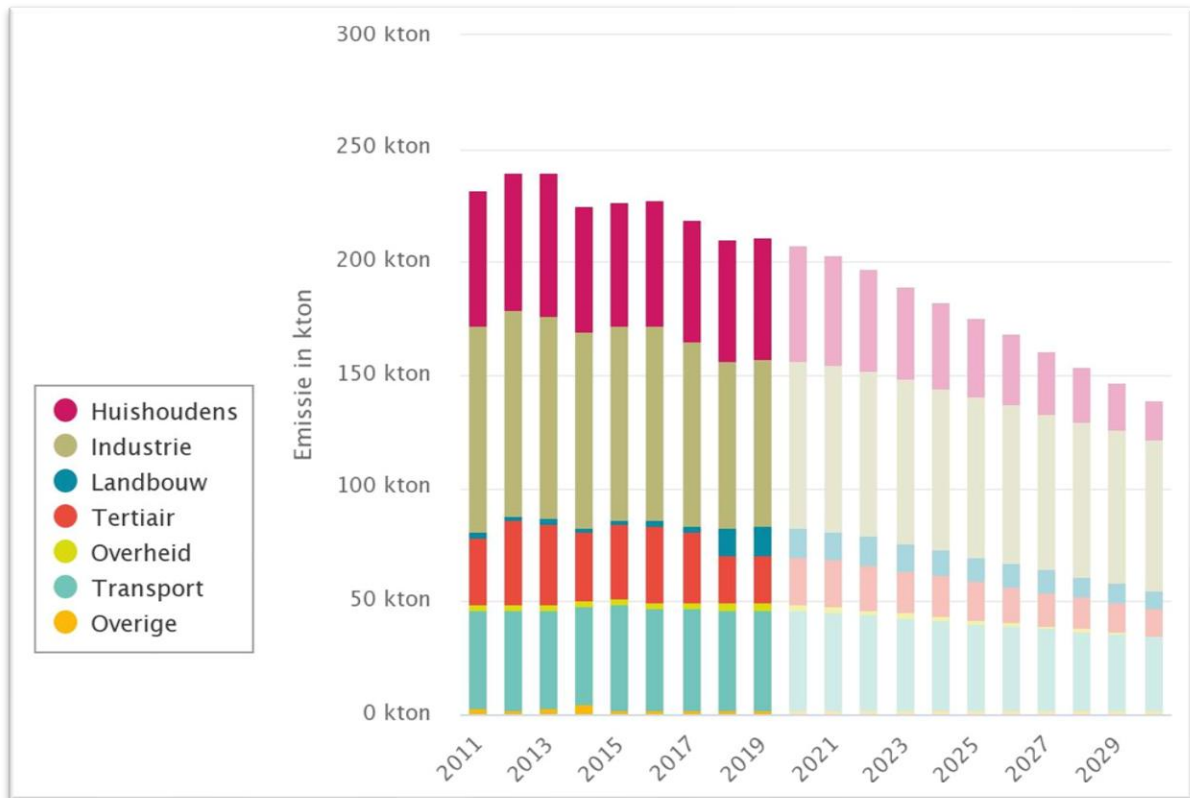
Tabel 7: CO₂ uitstoot in 2011, 2019 en 2030 binnen elke sector

Sector	CO ₂ uitstoot in 2011	CO ₂ uitstoot in 2019	Beoogde CO ₂ uitstoot in 2030
Gemeentelijke gebouwen en voorzieningen (inclusief openbare verlichting)	2.180	2.721	321
Tertiaire sector	31.735	23.869	18.967
Huishoudens (= residentiële gebouwen)	59.771	53.373	31.772
Industrie	91.558	74.998	69.177
Transport (inclusief gemeentelijke vloot)	43.769	44.732	38.183
Landbouw	2.915	12.702	9.830
TOTAAL	231.928	209.677	168.249

Tabel 8: Beoogde procentuele CO₂ reductie in 2030 t.o.v. 2011 en 2019 binnen elke sector

Sector	Beoogde reductie tov 2011	Beoogde reductie tov 2019
Gemeentelijke gebouwen en voorzieningen (inclusief openbare verlichting)	85,3 %	88,2 %
Tertiaire sector	40,2 %	20,5 %
Huishoudens (= residentiële gebouwen)	46,8 %	40,5 %
Industrie	24,4 %	7,8 %
Transport (inclusief gemeentelijke vloot)	12,8 %	14,6 %
Landbouw	-237,2 %	22,6 %
TOTAAL	40%	31%

In figuur 17 wordt de evolutie van de CO₂-emissies grafisch weergegeven. Tot 2019 is de evolutie gekend (zie hoofdstuk 2). Op het grondgebied van Oudenaarde is tussen 2011 en 2019 de uitstoot (zonder snelwegen) met 12% gedaald. De impact van de maatregelen opgenomen in dit klimaatplan voor de periode 2020-2030, werd ingeschat met behulp van de Futureproofed Cities tool.

Figuur 17: Verwachte evolutie van de CO₂ emissies in Oudenaarde op basis van de beschikbare CO₂ inventarissen (2011-2019) en de maatregelen uit het klimaatplan (2020-2030)

In dit plan vind je in hoofdstuk 3 de verwachte CO₂ reductie tegen 2030 per maatregel en de achterliggende doelstellingen. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de beoogde CO₂ reductie per sector tussen 2020 en 2030 met de geplande maatregelen.

Tabel 9: Beoogde jaarlijkse besparingen per sector in 2030 ten opzichte van het jaar 2019

SECTOR zoals opgenomen in het Burgemeestersconvenant	CO ₂ REDUCTIE ton/jaar
Gemeentelijke gebouwen en voorzieningen (inclusief openbare verlichting)	2.400
Tertiaire sector	4.902
Huishoudens (= residentiële gebouwen)	21.601
Industrie	5.821
Transport (inclusief gemeentelijke vloot, zonder snelwegen)	6.549
Lokale elektriciteitsproductie	25.652
Lokale warmte/koude productie	639
Landbouw	2.872
TOTAAL	70.436

5. Bronnen

www.provincies.incijfers.be

Provincie Vlaams-Brabant (2021, augustus). *Model SECAP – mitigatie, werkversie.*

Provincie Limburg (2019, september). *Model Gemeentelijk klimaatactieplan 2030.*

FOD Volksgezondheid - DG Leefmilieu Dienst Klimaatverandering (2021, mei). *Scenario's voor een klimaatneutraal België tegen 2050.* Geraadpleegd op 6 december, 2021 op https://klimaat.be/doc/brochure_2050_NL.pdf

6. Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht van maatregelen en acties

Bijlage 2: Klimaatrapport stad Oudenaarde 2019

Bijlage 1

Bijlage 2